

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2:40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Multămite publice și Loa
deschis costă șirul 20 fil

Manuscriptele nu se în-
napoiază.

Ungurii și art. XVIII al legii militare

Istoria luptelor politice din monarhia noastră ne impune două constatări imposibile de înlăturat.

Prima: Intotdeauna ungurii s'au folosit de momentele critice ale monarhiei spre a smulge concesiile fie pe seama oligarhiei lor, fie pe seama naționalității lor.

A doua: Intotdeauna naționalitățile au știut, în asemenea momente să calce peste ambițiile, peste interesele lor, să-și dea cu tot devotamentul, sprijinul lor întru salvarea integrității patriei.

Morala acestui lucru ar trebui să fie că, cercurile cari țin la unitatea și la viitorul statului să puie la carantină pe aceia care pun mai presus decât interesele de unitate și de conservare ale monarhiei, propriile lor interese și să se acorde o mai mare sollicitudine naționalităților.

Lucrul este cât se poate de simplu și totuși s'a procedat cu totul dimpotrivă.

Astfel oligarhia maghiară din ce în ce mai încurajată în atitudinea ei de a pândi momentele critice ale imperiului spre a trage profit, a devenit din ce în ce mai îndrăzneată ridicând această atitudine la rangul de maximă politică, pe care nu se sfiește să o proclame dela înălțimea parlamentului.

Astfel stau lucrurile și cu paragraful XVIII. al legii militare.

În baza articolului XVIII al legii din 1888, M. Sa are dreptul de a reține în cazuri de lipsă sub arme pe soldații anului

al treilea și de a convoca sub arme pe rezerviștii concediați din ultimii doi ani.

De cazul acesta s'a folosit pentru ultima dată în 1905, când guvernul Fehérváry, în urma stărilor parlamentare anormale, neavând majoritatea necesară în cameră nu a putut obține votarea proiectelor de buget și cel al contingentului de recruți pentru anul respectiv, ceace a făcut că în acel an să nu fie asentări.

Dacă în acel an soldații anului al 3-lea ar fi fost concediați ca în timpuri normale, numărul soldaților armatei comune ar fi scăzut cu o treime. Prin aceasta s'ar fi știrbit nu numai vaza și greutatea monarhiei în sistemul alianțelor europene, dar ar fi fost primejduită însăși siguranța ei.

Este dela sine înțeles căta importanță prezintă acest articol, nu numai ca prerogativă imperială, ci mai ales pentru singuranța monarhiei.

Se știe doar, că parlamentul din Budapesta, pe lângă dispoziția permanentă de a produce încurcături ori de câteori se ivește un moment critic, se găsește și într'o situație cronică de obstrucționism, care face că anii în care guvernul să poată trece proiectele sale de buget și de contingente militare să fie ani excepționali.

Totuși ungurii — în prea marea lor dragoste pentru monarhie — au găsit că și acest articol trebuie suprimat. Și propunerea pentru aceasta a fost făcută chiar de către Khuen, așazisul „om de încredere” al împăratului.

Iată peripețiile farsei, care s'a jucat spre a se justifica schimbarea la față a „omului coroanei.”

Opoziția parlamentului din Pesta făcea opoziție proiectelor de reorganizare din două motive.

O parte: kossuthiștii sub motivul clasic, că națiunii nu i-se dau destule „concesiile”.

Cealaltă parte: iusthiștii sub motiv, că proiectul de reorganizare a armatei constituie o problemă prea importantă pentru a putea fi rezolvată de către un guvern ales prin samavolnicie și în baza unei legi electorale nedrepte, ca cea de astăzi. Așa dar, mai întâi reforma votului universal, și apoi proiectul de organizare, care va avea să fie realizat de către adevărații aleși ai națiunii în baza votului universal.

În fața acestei situații, kossuthiștii au crezut sosit momentul oportun de a smulge ultima garanție de putere militară efectivă din partea coroanei și s'au aliat cu Khuen sub condiția, că acesta să amâne reforma votului universal, să obție desființarea articolului XVIII, iar ei să-l sprijine în reforma de reorganizare a armatei.

Deci două concesiile: una împotriva intereselor clasei de jos și a popoarelor din Ungaria și în favoarea oligarhiei; alta: împotriva unei condiții de căpetenie a siguranței imperiului, și aceasta pentruca parlamentul maghiar să cedeze în chestia reformei militare, ca și cum aceasta reformă nu s'ar face pentru Ungaria, în interesul popoarelor ei și pentru a întări forțele de apărare care constituie o pavază și pentru ea

O frunză din arborele vieții

Traducere

Arnăutkői (citește Arnăutchiö!) — cine cunoaște localitatea aceasta, din câți citese rândurile de față? Acelora, cari nu o cunosc, le poți da sfatul, cu inima liniștită: duceți-vă și o vedeți, căci merită.

E situată în canalul, lat, strălucit, care împreună Marea de Marmara cu Marea Neagră, pe Bosfor, pe partea europeană, tocmai la mijloc, între cornul de aur, portul Stambulului, în cari se reoglindează moscheele cu minaretele lor, și între Terapia, unde ambasadorii marilor puteri își au reședintele lor de vară, până în ziua de astăzi. Târmurul din față este al Asiei.

Târmurul Asiei — le venea greu la început să-și închipuiască fiii ambasadorului prusian, care locuia cu familia în Arnăutkői, când erau încă copii mici: Asia — au învățat-o dela profesorul lor de casă, era dară un alt continent al pământului — și Asia asta le apărea acum întocmai așa, ca Europa, în care locuiau.

Dela profesorul lor de casă, care se pricepea bine să deștepte la viață sufletele tinere, știau ei nu numai că țara din față lor se numește Asia, ci mai știau și altceva: că Asia aceasta a aruncat odinioară o umbră întunecată asupra Europei; le-a povestit despre un mare rege persian, cu numele Dariu, care a trăit mai mult decât acum două mii de ani și care a trecut cu o oa-te de

mai multe sute de mii de oameni peste Bosfor, ca să subjuge popoarele Europei.

Nu departe de Arnăutkői, ceva mai spre marea neagră, e un loc, unde se strămtează Bosforul. Acolo se află turnuri de pază, zidite de cine știe ce sultan bătrân. Localitatea se chiamă *Rumili-Hissar*.

Până acolo i-a purtat la plimbare profesorul și le-a explicat, că dacă vrea cineva să construiască un pod peste apă, caută unde este locul mai strâmt, și că — deci — locul pe unde a trecut odinioară regele Dariu din Asia în Europa e fără doar și poate pe aici.

Și li-s'a părut atunci copiilor, ascultând cuvintele lui și privind la marea, peste care nu se mai află nici un pod, li-s'a părut ca și când ar învia lucrurile străvechi, ca și când ar auzi și ei răpăitul pașilor nenumărați ai oastei, supt cari se încovoia podul, cași când ar auzi sforăitul cailor, zurăritul carălor și istoria lumei li-a venit la cunoștință ca o infățișare grozav de mare, ca din lumea strigoilor.

Intr'o zi însă, când s'au întors acasă dela o astfel de plimbare, aveau să afle, ca istoria lumei nu este un strigoi, ci ceva viu, care trăiește mai departe, în apropierea oamenilor: în ziua aceea anume a venit în vizită la tatăl lor, care era ambasador prusian, un general rus, cu numele Menciocoff, pentru care i-au chemat în odae, fiindcă generalul voia să le întindă mâna. După ce a părăsit generalul casa, i-a luat mama la o parte și fața ei, care era de altfel veselă în totdeauna, ca

la o femeie curagioasă ce era, a fost cuprinsă de îngrijorare și mama le-a spus:

— „Are să se facă război — un război crin-cen, între ruși și turci. Au să vină englezii și francezii și au să se bată cu turcii, împotriva rușilor.”

Și cum le-a prevestit, așa s'a și întâmplat, și săptămâni și luni întregi au tot venit vase de război de ale englezilor, corăbii de linie cu trei poduri, căci corăbii de fier nu erau pe atunci, au venit din Marea de Marmara ca să pornească la Marea Neagră. Și fiindcă casa părintească a copiilor zăcea în nemijlocită apropiere de țăr-mure, treceau teretenile astea pe dinaintea lor. Ei stăteau și căseau ochii mari, când vedeau corăbiile cum strălucesc de atâția militari; cu cari erau umplute; soldați englozi cu bluze roșii, francezi cu bluze albastre și pantaloni roșii și vedeau cum stau militarii pe bordul corăbiilor, până sus, pe frânghiile făcute cu scări, până sus, la vântrelele catarturilor.

Dacă întrebau unde se duc toți oamenii ăștia, profesorul lor le deschidea atlasul, le arăta o peninsulă în Marea-Neagră.

Crimeea și pe insula aceasta o fortăreață mare rusească, Sevastopolul, și le spunea că soldații să duc să asedieze și să ia cu asalt fortăreața asta, și de aceea pleacă cu toții acolo.

Acum știe ori și cine, că la un asediu sunt de lipsă nu numai oameni, ci și tunuri și mașinării de toate felurile. Ca să facă asemenea lucruri s'au ridicat la spatele armatelor, cari plecau

Din fericire de astădată morala fabulei nu a mai fost așa cum se obișnuiseră să o crează până acum, ci a fost aceea care trebuie să sancționeze toate acțiunile nedrepte.

Iar când o asemenea sancțiune va urma în totdeauna după faptele și după activitatea fiecărui neam fără îndoială că monarhia va căpăta un element de tărie cu mult mai puternic decât cel ce rezidă în articolul XVIII, căci el va consta din simțul de iubire pentru patrie al tuturor factorilor etnici, în sufletul cărora se va reîntrona din nou simțul de încredere în dreptate, zguduit din temelie prin experiența politică de jumătate de secol.

Miles.

INTERNE

Membrii congregațiunii comitatului Arad sunt rugați a se prezenta la o conferință ce se va ținea miercuri, în 27 martie n. a. c. seara la orele 8 în salele clubului național din strada Zrínyi nr. 1 a. în Arad.

In această conferință se vor debate obiectele puse la ordinea zilei pentru adunarea generală-ordinară a congregației de primăvară.

Iar, deoarece se vor debate obiecte de mare importanță, membrii români sunt rugați a se prezenta în număr cât mai mare.

dr. Ștefan C. Pop
deputat dietal.

Rezultatul audienței contelui Khuen. Ieri înainte de amiază contele Khuen a fost primit în audiență la M. Sa monarhul. După această audiență, care a durat o oră și jumătate, contele Khuen a vizitat pe contele Stürgk, primul-ministru austriac, cu care a avut o convorbire de un sfert de oră.

Astăzi, luni, înainte de amiază contele Khuen din nou a fost primit în audiență la M. Sa, însă, după cum afirmă „Bud. Tudosító”, nici audiența aceasta nu a adus vre-un rezultat, dimpotrivă, M. Sa a autorizat pe Khuen să înceapă noi tratative cu partidele, și să nizuiască a ajunge cu ele la o înțelegere oarecare.

Astăzi după amiază contele Khuen s'a reîntors la Budapesta, iar mâine sau miercuri el va începe tratativele cu partidele ungurești. După aceste tratative contele Khuen va pleca din nou la

Viena, pentru ca să raporteze M. Sale despre rezultatul acestor tratative.

Din Viena ni-se anunță, că o reactivare a contelui Khuen numai în acel caz ar fi posibilă, dacă el va putea să garanteze votarea netedă a reformelor militare. Aceasta însă cu greu se va putea întâmpla, cunoscută fiind hotărârea partidului justhîst în chestia votului universal, care, declară partidul justhîst, va trebui să-i premerge reformei militare.

Atitudinea partidului justhîst. Membrii conducători ai partidului justhîst au fost convocați ieri seară pentru a debate unele chestiuni de mare urgență.

După oarecari desbateri comitetul executiv al partidului a hotărît în deplină solidaritate că atitudinea partidului va fi și de aci înainte tot cea din trecut adică: ar fi gata a permite un scurt provizoriu întrucât ar fi cerut de un guvern care ar prezenta garanții sigure pentru imediată prezintare în corpurile legiuitoare a proiectului de lege al votului universal egal secret și după comune.

Cu Khuen-Héderváry partidul nici nu va primi a trata pe baza celor amintite mai sus. Dar fiindcă, totuși, partidul nu face politică de persoane ar fi gata a trata și cu Khuen-Héderváry dar numai cu condițiunea ca luând dela ordinea zilei reformele militare în timpul tratativeilor s'ar angaja ca în primul rând să legifereze reforma votului universal, egal, secret și după comune.

Bucure-se deci contele Khuen-Héderváry că are în perspectivă noi tratative, pe cari dacă le-ar incuviința M. Sa și-ar mai putea lungi agonia pe un timp oarecare. De altfel guvernul Khuen cași atâtea altele ne-a împăcat cu ideea că nici cum altfel mai bine nu poate întrebuiința timpul un guvern decât tratând...

Iată deci că și guvernul „muncii” și-a făcut datoria. Odată însă cu sfârșitul rodnicelor... tratative va veni la ordinea zilei și reforma electorală de dragul... căreia se tot tratează și s'ar trata cât de mult. Deci ceice sunt îndatorați a ajuta guvernului Khuen-Héderváry cași altuia, de care obișnuiește să ne dea Ungaria, își va împlini cum nu se poate mai bine datoria descoperindu-i noi chestii, de tratat, sigur, excluzând acele periculoase reforme democratice.

De ce se tem însă nu vor scăpa nici odată oricât de cumiți ar fi. Avem toată speranța că vor fi siliți cât de curând a reveni la subiect căci nu-l vor mai putea inconjura.

Organul justhîstilor despre reactivarea contelui Khuen. Ziarul „Magyarország” serie următoarele:

„Dacă contele Khuen voiește să fie reactivat, în cazul acesta el va trebui să asigure votarea

grabnică, netedă și neimpedecată a reformei militare definitive. Faptul acesta însă se resfrânge de dreptul de hotărârea neînduplecată a partidului justhîst, după care reformei militare definitive trebuie să-i premerge dreptul electoral făcut pe bază democratică, universală și secretă, deoarece rezolvirea reformei militare aparține exclusiv dreptului parlamentului poporului.

Partidul justhîst ține neclintit la acest punct de vedere al său și desaproabă în mod hotărît faptul, ca reforma aceasta să o rezolve parlamentul ales pe baza sistemului dreptului electoral actual.

Punctul acesta de vedere al partidului justhîst dovedește, că partidul nu se va mulțumi nici cu așa numita lege de promisiune, deoarece atât partidul, cât și țara nu dorește promisiuni, ci însuși dreptul electoral.”

„Neue Freie Presse” despre vizita împăratului Wilhelm la Viena. Ziarul „Neue Freie Presse”, publică un articol despre vizita împăratului Wilhelm la Viena, arătând marea importanță publică a acestei vizite, făcândă tocmai între împrejurările nu tocmai favorabile ale situației politice internaționale:

Reținem din acest articol următorul pasaj: „Dacă alianța triplă va rămânea și pe mai departe la oaltă, în cazul acesta pacea Europei este asigurată.

Experiența câștigată în anii din urmă ne-a dovedit, cece se dovedește și astăzi, ce s'a creiat acum 30 de ani pentru viitor cu prilejul vizitei regelui Umberto în Viena. Alianța triplă a câștigat puteri noi iar liniștea popoarelor, numai în acel caz ar fi amenințată, când această alianță din nou se va prăbuși.

Întâlnirea împăratului german cu aliații lui în Viena și Veneția dovedește — și aici zace importanța politică a acestor întâlniri — conglăsiunea simțimentelor de prietenie personală a domnilorilor cu interesele politice ale statelor și cu dorința popoarelor pentru cheazășile păcii.”

Demisia lui Aussenberg? Ziarul „Neues Wiener Journal” publică știrea, că demisia ministrului de războiu Aussenberg este iminentă. În cazul acesta el va fi numit comandant de corp, probabil în Viena.

Urmasul lui va fi, se crede, generalul cav. Krobotin. El deși a respins invitarea, totuși se crede că va primi portofoliul ministerului de externe. Se mai amintește și numele generalului Georgi actual ministru al apărării țării, generalul Gieszl și generalul Potiorek actual guvernator al Bosniei.

în Constantinopol și dealungul țămurilor Bosforului, ateliere și un astfel de atelier se afla aproape de tot de casa părintească a copiilor, în localitatea de lângă Arnautkői, numită Kurú-Cesme. În fruntea acestor ateliere se aflau ofițeri francezi, artileriști și ingineri, și între aceștia se afla unul, un alsacian de naștere.

Ofițerii aceștia, politicoși și sociabili cum sunt francezii, au făcut vizită în casa ambasadorului prusian, a vecinului lor, și erau oameni foarte gentili și totdeauna prietinoși față de copii. Când au început să bage însă de seamă, că rușii nu dau Sebastopolul așa, cu una cu două, ba ce e mai mult, că se gândesc să îl apere cu prețul vieții lor, și când au dat cu socoteală că războiul va ținea multă, poate, foarte multă vreme, au dat de veste cei căsătoriti să le vină familiile din Franța.

Căsătorit era dintre ofițeri numai unul, inginerul alsacian, și după câțeva vreme sosi nevastă-sa în localitate, aducând și pe copilul ei cu dânsa. Era singurul lor copil și îl chema Archambauld.

Nu mult după aceasta apărui doamna inginerului cu fiul ei și făcu vizită ambasadorului. Cu prilejul acesta făcură cunoștință copiii și cu Archambauld, un copil frumos, svelt, cu bucelele de culoare închisă, cu ochii mari, oacheși, și aflară că este de o vârstă cu dânsii. La început au fost de ambele părți cuprinși de stângăcie, fiindcă Archambauld vorbea mai cu seamă numai franțuzește și numai foarte puțin nemțește, și asta nu prea co-

rect, iar frații vorbeau mai cu seamă numai nemțește, și și ei numai foarte puțin și cam stricat franțuzește.

Din cauza aceasta s'au mărginit la început să-i arate jucăriile lor, anume soldații lor de cositor, de cari aveau mulți. Când i-a văzut Archambauld au început să-i strălucescă ochii, deoarece peste jucării nu prea era stăpân de loc, aici, în țară îndepărtată, în streini.

Apoi s'au jucat cu dânsul construind din militarii de cositor două tabere dușmane, și au început să învârtă bombe de hârtie și s'au așezat de ambele părți ale mesii, fiecare după o tabără și au bombardat partidul contrar cu bombele de hârtie.

Asta le-a făcut la toți trei o bucurie nespuse de mare — copiii erau 3: 2 frați și cu Archambauld, trei — și dacă-i reușea lui Archambauld câte o svărlitură, de cădeau cât de mulți militari, striga de bucurie cât îl lua gura: *oh, comme ils sont — ge — purzelt — est ce qu'on dit comme cela?*¹⁾ Atunci râdeau ceilalți doi și ziceau: *oui, oui, on dit comme cela.*²⁾

Totuși n'au ajuns frații, după cum am spus, în legături atât de prietenești cu micul francez, căci le venea mai bine și le era mai comod să aibă legături cu prietenii lor germani: fiii unui neguțător german, cari locuiau cu părinții lor în Bebek, lo-

¹⁾ Pe românește s'ar traduce: „Vai cum — s'au dat de-a berbeleacu — ori nu se zice așa?” E franțuzește cu nemțește.

²⁾ „Da, da, așa se zice”.

calitatea învecinată cu Arnautkői pe cealaltă parte de Kurú-Cesme.

Cu aceștia se întâlneau de mai multe ori pe săptămână, fie că mergeau ei la dânsii, în Bebek, fie că ei veneau în vizită în Arnautkői. De câte ori se întâmpla să vină ei, se duceau cu toții în grădina de după casă și acolo făceau fel de fel de isprăvuri. Grădina era minunată, se ridica în formă de terase spre înălțimea malului și terasele acestea erau legate de oaltă prin trepte de piatră. Puteai să alergi și să sari în dragă voie. Afară de asta se mai aflau și pomi mari, bătrâni, în grădina, în cari te puteai cățara. Mai frumos decât ori ce era însă sus de tot — unde grădina ajungea creasta malului — acolo se preficeau toate într-un fel de sălbătăcie, o regiune sălbatică, cu tufani de oleandru și ginistră. Intre tufele acestea se aflau castani și pini, cu castanele puteai să dai lupte înviersunate; merele de pini le puteai prăji pe focul, care îți-l aprindeai singur cu ginistra, care pârăia când lua foc, și puteai să scoți miezul merelor ăstora, care aveau un gust bun, și-l puteai mânca. O da, asta era viață odată!

S'a întâmplat însă într-o zi ceva ciudat și trist de tot: inginerul alsacian, tatăl lui Archambauld, a murit într-o bună dimineață, de o moarte năprasnică. A fost om în vârstă cea mai bună, plin de sănătate și sdravăn; nimeni n'a auzit vreodată să fi fost bolnav — de unde i se trăgea deci moartea? Camarazii lui, ofițerii francezi, au făcut fețe gânditoare și au vorbit despre întregă afacerea, ca și când ar fi vrut să zică: „mai bine

Uriașul or
rialicește boga
boală, boala a
nu e mai mul
forme tot mai
despre viață
puțin al Divin
convoiu funebru
cea mai frumo
vărul!

Par'că to
au servit num
samavolniciei s
însușiri ale s
loc de mântui
încă cu tot ent
acelei frumșe
brățișărilor ha

Dacă ar
toată ființa sa
urmare materi
tă pentru tot
respect de hig
prevederi înc
așa cu genera
social istovit
lui, — în cărc
stinctului năp
spre îndestul
nu poate sper

Să vină da
stinct al unu
mare mai dura
la deliciul gin
ce ne leagănă
ne trezească
Să ascultăm u
nalță dintr'un
terei, libertăței
sufletului, ale
să facem distin
jace sufletul
pare de sub bl
și de desertăci
milii și frați.

nu vorbiți prea
spândit adică în
omul de mână în
pas ca acesta, n
până în ziua de

Aceasta a
nevastă-sa, care
șul ei în țară s
mângăiere era, c
basadorului prus
și a luat-o la s
meie bună, deșt
pele său, care a

— Gândiți
„ce greu îi mer
aveți să fiți bur
mai sta pe aic
cercetez pe man
șiți. Nu vreți
dați un mic ca

La vorbele
aflau militarii l
cu militarii cei
nare; apoi, că
Cesme au fost c
sărbătorește, fi
de curând și lo
reți de tot în
se afla văduva
dânsa era Arel
de doliu, cu fa
teai vedea prea

Imn adevărului

De Dr. Cassiu Maniu

Uriaşul organism al creştinătăţii materialiceşte bogat azi, sufleteşte e atins de boală, boala apoteozării minciunii! Acesta nu e mai mult un organism, ce mereu dă forme tot mai desăvârşite idealului sublim despre viaţă al unui Socrate cu atât mai puţin al Divinului Maiestru! *Acesta e un convoiu funebru care duce la groapă fiinţa cea mai frumoasă, cea mai înţeleaptă: Adevărul!*

Parcă toate progresele civilizaţiei au servit numai spre cultul egoismului, a samavolniciei şi a batjocurii maiestozelor însuşiri ale spiritului. Nici nu este alt mijloc de mântuire decât a încerca barem şi încă *cu tot entuziasmul* a da nouă viaţă acelei frumseţe încremenite în urma îmbrăţişărilor haine ale Morţii.

Dacă ar cunoaşte omul adevărul în toată fiinţa sa, dacă spiritul jidovit şi prin urmare materialist de azi ar fi demascată odată pentru totdeauna, dacă oamenii ar avea respect de igienă şi ar poseda talentul prevederii încă am mai avea nădejdi. Dar aşa cu generaţiile degenerate, cu mediul social istovit de continua suflare a vântului, — încărcat cu otrava parfumată a instinctului năprasnic spre plăceri sensuale şi spre îndestularea vanităţii, — omenimea nu poate spera că vor învia cei morţi!

Să vină dar răcorosul suflu al unui alt instinct al unui instinct şi mai adânc, prin urmare mai durabil, să renunţăm pe câteva clipe la deliciul gingaşelor sunete de harfe eoliene ce ne leagă în dulci iluzii pentru ca să ne trezească apoi catastrofe de tot felul. *Să ascultăm un alt cântec, cântecul ce se înalţă dintr'un suflet instruit cu corzile puterii, libertăţii şi simţurilor mai superioare ale sufletului, ale sufletului nostru românesc. Apoi să facem distincţia şi să urmăm alegerii ce o face sufletul în aceste sfinte clipe de emancipare de sub blestemul lăcomiei noastre de aur, şi de desertăciuni ce înduşmănesc neamuri, familii şi fraţi. Astfel va reînvia adevărul pe*

care cred, că l-a îngropat deja omenimea de azi.....!

Sufletul ce are respect dela sine doareşte libertatea sa şi desăvârşirea. In aceste prind rădăcină tot rostul existenţei, toată bucuria vieţii!

Cei ce urăsc adevărul, îl urăsc pentru că mărirea lui prin nimica nu se poate altera.

Nu aşa libertatea şi desăvârşirea omenescă cari sunt azi puse la mezat în schimbul aurului şi a desfrăului pe toate tărîmurile. Iar efectul este eliberaţiunea tuturor zeităţilor infernului ce parcă întunecă azi chiar şi soarele dinaintea privirilor noastre deprinse cu ceata enervatoare a minciunii. Intronată este ea azi în viaţa individului amăgit de spiritul corupător a vânătoarei după bani, după distincţii, după glorii ieftine, ce toate tocesc acele simţuri ale noastre, ce ne înalţă peste bestia brută, şi ne îndreaptă privirea peste marginile înguste spaţiului şi timpului fizic!

Cu drept se poate zice şi despre epoca noastră teribila apostrofare alui Dante:

*O insensata cura dei mortali
Quanto son difettivi i tuoi sillogismi
Che ti fanno in vasso batter li ali!*

Omul începe a cădea, a degenera în măsura incapacităţii sale pentru cercarea şi apărarea lui.

Tot astfel noţiunile cad în robie dacă nu au simţ pentru adevărul naţional, pentru minunatele concesi ce se cuprind toate în adevărul limbei, artei, literaturii, politicii şi idealismului neţărmurit, înrădăcinate toate în solul bogat al poporului românesc. Dacă nu vom cădea prin urmare jos de tot în categoria acelor despre cari zice Juvenal că înseamnă: *Propter vitam perdere vitæ causas!* va să zică în cari se petrece cel mai funest lucru: tragedia confuziunii, adică nebuniei sufleteşti, trebuie să revenim la dragostea adevărului naţional căreia

să-i închinăm toată puterea, libertatea şi simţurile alese ale spiritului nostru românesc.

EXTERNE

Proiectele militare germane. Ziarul „Nord-deutsche Allgemeine Zeitung” a dat în publicitate proiectele militare, cari au fost înaintate consiliului federaţiunii germane. Aceste proiecte ţintesc realizarea accelerată a complimentului legii din 1911, care stabileşte numărul forţelor în timp de pace şi perfecţionarea în organizaţia armatei. Se proiectează două nouă regimente de artilerie de câmp, 14 batalioane noi, un regiment de infanterie pentru Saxonia, unul de cavalerie pentru Prusia, pentru fiecare regiment o companie cu tunuri revolver, întregirea trupelor tehnice şi de comunicaţie şi înfiinţarea unei trupe de aviatori.

În urma mării efectivului armatei se vor forma două noi corpuri de armată prusiace, unul în răsăritul şi altul în apusul imperiului, pentru cari se vor înfiinţa diviziuni nouă precum şi un al 7-lea post de inspector al armatei.

În total contingentul armatei în timp de pace va fi urcat cu 29.000 oameni, fără a socoti şi subofiterii. Totodată se vor mări soldele soldaţilor.

Administraţiunea marinei propune pentru delaturarea a două inconveniente în organizaţia flotei: ca în toamna fiecărui an rezervaţia dela marină să fie concediaţi şi înlocuiţi cu recruţi dela trupele de pe uscat. Deoarece în caz de lipsă din 58 vase mari de război numai 21 pot sta gata, dacă flota de rezervă nu se poate pregăti la timp, se proiectează crearea unei a treia escadre active. Se vor face clădiri noi şi se va spori numărul vaselor submarine şi a aerovaselor.

Germania prin aceste proiecte, dându-le în publicitate, a dat un răspuns la toate cuvintele provocatoare şi speranţelor purtate în secret de Anglia şi Franţa din timpul crizei ulterioare marocane.

Germania prin urcarea contingentului armatei sale va avea statornic la graniţa Franţei în scurt timp o trupă de 120.000 soldaţi, cari vor fi gata în orice moment.

Ministrul Assim Bey, despre situaţia în Balcan. Ziarul „Sabah” publică o declaraţie a ministrului de interne al Turciei Assim Bey, în care acesta se exprimă foarte optimist asupra situaţiei în Balcan.

Relaţiile cu statele balcanice — a zis ministrul — s'au îmbunătăţit în mod simţitor, o înţelegere deplină există între Turcia, Bulgaria, Muntenegru şi Sârbia. Nimic nu turbură raporturile din-

nu vorbiţi prea multe despre lucrul acesta” S'a răspândit adică încet pe încetul vestea că a murit omul de mână proprie. Ceace l'a îndemnat la un pas ca acesta, nu s'a putat şti, şi nici nu s'a aflat până în ziua de astăzi.

Aceasta a fost o lovitură cumplită pentru nevastă-sa, care a rămas acum văduvă cu copilul ei în ţară străină, îndepărtată, şi singura ei mângâiere era, că are în apropiere pe nevasta ambasadorului prusian, căreia i-s'a făcut milă de ea şi a luat-o la sine, cum poate să se apropie o femeie bună, deşteaptă şi tare de caracter de aproape săn, care a ajuns în năcaz.

— Gândiţi-vă numai”, zise ea copiilor săi, „ce greu îi merge bietului Archambauld. Nu-i aşa, aveţi să fiţi buni şi prietinoşi cu el, cât timp va mai sta pe aici? — Vreau să mă duc astăzi să cercetez pe mamă-sa şi voi aveţi să mă întovărăşiţi. Nu vreţi să-i faceţi o mică bucurie şi să-i daţi un mic cadou din jucăriile voastre?”

La vorbele astea se duse în odaia, în care se aflau militarii lor de cositor şi fiecare luă o cutie cu militarii cei mai frumoşi, şi şi-o vârî în buzunar; apoi, când au ajuns cu mama lor în Kuru-Cesme au fost cuprinşi de un simţământ ciudat-sărbătoresc, fiindcă înmormântarea se întâmplase de curând şi locuinţa era încă împodobită pe părţi de tot în negru, iar în salonul cel întunecat se afla văduva îmbrăcată în haine negre şi lângă dansa era Archambauld, şi el îmbrăcat în haine de doliu, cu faţa lui drăgălaşe, palidă, încât puteai vedea prea bine cum îi strălucesc ochii oa-

cheşi în fundul capului. Copiii au mers drept spre el şi, fiindcă n'au ştiut ce să spună în strămoarea lor sufletească, şi-au vârât mâinile dela început în buzunare, au scos cutiile cu soldaţii afară şi i-le-au întins lui, zicându-i: „Uite, dragă Archambauld, ţi-am adus ceva, bietul de tine!”

Când a descoperit Archambauld cutiile şi când a văzut minunatele figuri de militari, cari i-au plăcut odinioară atât de mult, i-a trecut o dără luminoasă peste faţa lui îngrijorată, a alergat la mama sa şi, arătându-şi comorile, îi zise fericit de tot: „oh mami — ils m'en ont fait cadeau;” (**)

Apoi se apropie sficios, dar cu ochi strălucitori de fericire, de copii, le întinse mâna şi le zise „o, das — sein schön — das sein schön — oh merci! merci bien!” (***)

Spunând astea i-se umeziră ochii şi i-se rostogoliră, deodată, lacrimi grele pe obraji în jos, şi se aruncară la pieptul amândurora la unul mai întâi şi mai apoi la celalalt, şi-i sărută şi le zise într'un sughiţ:

„Ah, que Vous êtes bon! ah, comme je Vous aime! ah, comme je Vous aime!” (***)

Asupra copiilor, cari nu erau de fel obişnuţi cu aşa ceva, fiindcă cu prietenii lor nemţi

(*) „O, mamă, mi-au făcut un cadou!”
(**) stricat nemţeste, şi franţuzeste: „o, frumos, e frumos din partea voastră — vă mulţumesc! vă mulţumesc!”

(***) Ce buni sunteţi! Cum vă iubesc! Cum vă iubesc!

şi dădeau numai mâna, dar nu se sărutau, a avut scena aceasta un efect deosebit, când i-a strâns în braţele sale şi i-a sărutat atât de pătimuş şi de gingaş copilul cel frumos, cu bucele întunecate, care avea o înfăţişare cu totul alta decât a prietenilor lor — şi când l-au văzut cum plânge, au fost mişcaţi şi ei până la lacrimi şi au început şi dânsii să plângă.

Intrăceea a vorbit văduva cu mama copiilor şi i-a povestit, că are să plece înapoi în Franţa cu copilul ei, dar că mai avea să aştepte săptămâni întregi, fiindcă va trebui să-şi desfacă iarăşi gospodăria, care şi-a făcut-o în timpul din urmă. I-a mai spus, că — deoarece este săracă şi călătoria îi este prea costişitoare — o să aştepte curierul maritim accelerat al statului francez, căci acela circula tot la şase până la opt săptămâni din Franţa spre Crimeea, şi de acolo iarăşi în Franţa, fiindcă va avea astfel drum gratuit. Până ce o să se coboare însă dela Sevastopol, curierul iarăşi înapoi, o să ţină multă vreme, căci ultimul a trecut spre Franţa nu de mult pe aici.

— „Nu-i aşa, dragii mei?” zise la astea doamna ambasadorului copiilor săi, „nu-i aşa, că atât cât va sta Archambauld încă pe aici, are să vină pe la voi, de câte ori va putea, şi are să se joace cu voi în grădină? Şi dacă o să vă jucaţi cu Ernst şi cu Ferdinand — astfel se numiau ceialalţi prieteni mici din Bebek — nu-i aşa, că are să fie şi Archambauld cu voi?”

(Va urma).

tre Turcia și România, ale căror interese comune și intenții pacifice de cari sunt însuflețite, au creat între ele o atmosferă de amicitie sinceră. Relațiile cu Grecia sunt bune, cât timp Grecia va păstra o atitudine conformă dreptului internațional. Poarta are deplină încredere în intențiunile pacifice ale cabinetului din Viena.

Noile măsuri pentru reorganizarea Rumeliei vor consolida liniștea și vor asigura buna stare a populației.

Spune apoi, că el nu crede în știrile, după cari puterile ar căuta să exercite o presiune asupra Porții în favorul păcii turco-italiene.

Relațiunile amicale ale Porții cu toate puterile și principiile de drept internațional nu permit o asemenea încercare, care ar putea deștepta visuri ambițioase.

Ar fi nepotrivit cu sentimentul onoarei din partea puterilor, propunerea de a primi orbește condițiunile italiene. Intreaga Europă știe, că tradițiunile otomane sunt de a înfrunta toate pericolele pentru a salva onoarea națională. O asemenea presiune ar fi nepotrivită cu asigurările de neutralitate date de toate puterile.

Nu se poate crede nici aceea, ca Rusia ar remite o notă neplăcută fie în numele puterilor, fie în numele ei propriu. Puterile nu pot să recunoască anexarea Tripolitaniiei din partea Italiei. Turcilor le este absolut imposibil să retragă trupele otomane de pe teatrul războiului unde luptă în mod eroic.

Puterile nu au hotărât încă forma demersului lor, dar guvernul otoman nu se îndoiește că va fi identic cu cel făcut la Roma.

Poarta primește negocieri de pace, dar cu condiție să nu fie chestiune de anexare.

În ceea ce privește concentrările militare din partea Rusiei, ministrul dă informațiuni asigurătoare despre relațiunile cu Rusia, cari nu au încetat să fie amicale și cari nu se vor schimba cu rechemarea lui Ciariikov.

Ministrul de externe al Rusiei Sasanow a declarat ambasadorului turcesc la Petersburg, lui Turkhan Pașa, că rechemarea ambasadorului Ciariikov nu va implica nici o schimbare în politica Rusiei, ci se va arăta, față de Poartă o mai mare sinceritate. Numirea d-lui de Giers, care se bucură de un renume de diplomat calm și cumpănit e o garanță suficientă.

La criza din Germania. „Börsencurier” află din sursă bine informată că demisia cancelarului de stat Bethmann Hollweg este numai amânată. Poziția lui a ajuns deja de săptămâni din diferite cauze foarte grea. Rezultatul alegerilor l-a deprimat pe împăratul Wilhelm. Cancelarul a fost dela început contra propunerilor făcute de oficial imperial al marinei, dar șeful acestui oficiu, secretarul de stat Tirpitz a fost mai tare. Nici demisia lui Wermuth din postul de vistiernic al imperiului, n'a fost pe placul împăratului. Astfel situația cancelarului devenise foarte penibilă. Marți în săptămâna trecută împăratul l-a vizitat pe primul admiral Tirpitz și apoi pe cancelar. În urma lămuririlor cancelarului și-a înaintat demisia, dar împăratul în ziua următoare mercuri dimineața i-a înmănat în persoană retragerea demisiei. La aceasta a dat ansă știrile neliniștitoare, cari luaseră deja o proporție mai mare, cari le-a cauzat amânarea călătoriei împăratului la Viena. Împăratul anume în urma stărilor din Germania voise să-și amâne călătoria. Astfel demisia cancelarului a fost amânată până la reîntoarcerea împăratului de pe insula Corfu. Poate până atunci îi va fi cancelarului posibil, prin crearea unei înțelegeri cu Anglia să-și întărească poziția.

Tulburările în noua republică chineză. Ruperea Mongoliei de republica chineză. Știrile ce sosesc din China anunță, că tulburările interne de cari suferă țânără republică chineză iau dimensiuni amenințătoare. Chinezii din Hi s'au revoltat

și au format o republică independentă cu reședință proprie.

Ochii tuturor snt îndreptați spre Yuan-Shi-kai, în care se pune toată speranță.

Yuan-Shi-kai l-a admoniat telegrafice pe Chutuchta pentru desfacerea Mongoliei de China, pentru că Chalcha din cauza populațiunei sale slabe și a sărăciei nu se va putea menține de sine. El face atent pe Chutuchta, că mongolii știu numai călări și manua arcul, ceea ce poate avea urmări foarte triste pentru mongoli într-o luptă. Chutuchta să se păzească de influința stricăcioasă a Rusiei, care voiește să nimicească Mongolia. Și de altcum să nu se increază prea mult în principii mongoli, pentru că dintre aceștia mulți negociază cu China.

Chestia bisericească în Bucovina*

Cu toate străduințele ce le-au făcut rutenii la ultima numărare a poporului, care s'a sfârșit în anul trecut și cu toate călcările de legi, cari s'au întâmplat cu acest prilej și cari parte au fost, parte încă vor fi discutate temeinic și în mod hotărât în sfatul țării, ei au ajuns la numărul de 305.000 de suflete lăsându-ne pe noi la cifra de 273.000.

Această mică putere numerică cu care ne întrec rutenii numai în aparență vor să o iee ei ca îndreptățire pentru a-și pune în scaunul nevrednic de dânsii pe omul lor și pentru a ne răpi în acest fel cu timpul sfânta haină românească, ce a purtat-o biserica noastră dreptmăritoare prin 500 de ani.

Dar cifrele arătate chiar dacă ar fi ele adevărate și în deplină măsură cu raportul numeric ce domnește a avea între români și ruteni ele nici când nu pot să cadă în cumpănă pentru ca să hotărească în a cărui seamă să rămâie biserica gr-or. din Bucovina.

Lucrul acesta e hotărât odată pentru totdeauna prin faptul că biserica noastră a fost luată în seamă pe timpul încorporării din partea Austriei ca biserică veche românească și apoi prin faptul că Coroana ne-a făgăduit în modul cel mai sincer în totdeauna ocrotirea cea mai pârintească a intereselor și avurilor noastre românești.

Maiestatea Sa Prealuminatul nostru împărat știe prea bine, că neamurile și popoarele nu se cărmuesc de azi pe mâne ci numai în strânsă legătură cu istoria lor și că numai atunci se poate trece peste drepturile istorice ale popoarelor ce li s'a garantat, dacă s'a strâns și ultima suflare din aceste neamuri.

Dar slavă Domnului! noi românii încă nu ne-am stins precum ni-o doresc rutenii, noi mai trăim încă în Bucovina și trăim în sânul bisericii noastre chiar aproape îndoit mai mulți la număr decât hâtrii frații noștrii pravoslavnicii ruteni.

Aceasta conducătorii ruteni sau că nu o știu sau numai se fac că nu o știu. La tot cazul trebuie să se deprindă ei a înțe-

*Din broșura „Năvala rutenilor venetici asupra bisericii noastre românești din Bucovina” de Dori Popovici

lege că alta este vorba când vorbim de români și ruteni și alta când voim să socotim pe români ortodoxi și pe rutenii ortodoxi.

Degeaba se fundulesc deputații ruteni, când mai încearcă să-și stoarcă ca pupază pe cozonac și un arhimandrit pe scaun, cu cele 305.000 de suflete, ce zic că le au în Bucovina.

Domnialor seamănă c'au uitat că nu toți fărtații ruteni de aici din țară se închină la biserica noastră.

De ce tac ei în mod bătător la ochi de acea parte dintre ei, cari încă țin la biserica unită greco-catolică și n'au de a face nimica cu biserica noastră.

Ei nu sunt așa de puțini ca să-i treci cu vederea! Numărul lor se urcă până la 30.000 de suflete.

Cam tot așa stau trebile și cu Lipovenii din țară cari și ei numără cam la 5000 de suflete.

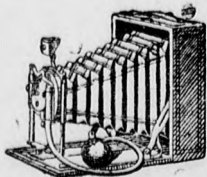
Atât pe aceștia cât și pe cei uniți cari la un loc fac 35.000 de suflete rutenii nu au nici un drept să-i socotească ca aparținători bisericii noastre și prin urmare deoarece ei trec de slavi numărul lor de 305.000 scade când e vorba de ruteni ortodoxi orientali la numai 270.000 ruteni.

Socotind în sfârșit că între aceștia din urmă ar fi zicem noi numai 60.000 de suflete de răzeși și vorbind ruteneste, pe care rutenii cu sila cifrelor schimosite îi țin între dânsii, în realitate însă simt, gândesc și se mișcă numai românește precum vedesc atât întocmirile lor școlare ce le pregătesc prin toate locurile unde-i aflăm așezați precum și gazeta lor pătrunsă de cel mai curat și infocat naționalism, atunci iată că se topește cifra totală a rutenilor până la hitioanul număr de cam 210.000 iar cifra noastră se urcă dela 273.000 cu adausul rezeșilor și românilor vorbitori ruteneste, cari sunt și vor rămânea totdeauna ai noștri, până aproape 350.000 de români ortodoxi.

Aceasta este zgrăvirea adevărată a lucrurilor și acei dintre deputații ruteni cari caută să talmăciască domnilor miniștri stările dela noi în alt chip ar fi bine să gândească că e tot prea din cale afară să socotească că un popor cu drepturi istorice atât de vechi, cu drepturi pe cari i-au făgăduit împărăția că le va respecta în toate vremurile, că un popor ca noi cu un număr de ortodoxi îndoit mai mare decât al lor ne vom lăsa ingenunchiați și culcați la pământ de o strânsură de venetici cari nu de mult au trecut peste hotare în țara aceasta.

E lucru de tot primejdios a stârni mahnirea unui neam întreg împotriva celui-alalt cu care e nevoit să viețuiască la un loc și îmi vine a crede că conducătorii rutenilor, cari ațâță numai foc prin asmuțările guvernelor asupra noastră nu-și prea dau sama de răspunderea ce vor trebui să o poarte pentru uneltirile lor pătimase.

Lor le lipsește cu desăvârșire înțelege-

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*-, *Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles-Drilling, Springer și Kierner, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Pravălia de puști de vânat: **RADO**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

rea pentru ceeace-i dreptate îndată ce-i vorba de români și trag foc la oala lor și atunci când ar fi chiar să-și păteze cinstea de popor cu sânge de ucigaș.

Noi nu putem închide ochii atunci când dușmanii de moarte încep să ridice securea pentru a ne da lovitura cea de pe urmă.

Răspunsul ce este nevoit să-l dea poporul român față de aceste încercări ale neprietenilor noștri încărcați trebuie să fie tot atât de vrednic ca și hotărât.

Pătruși de simțul de dreptate noi trebuie să înfățișăm întregii lumi icoana cea adevărată despre străbătățile cari le întimpinăm în casa noastră proprie, să descoperim fără frică și fără cruțare toate câte le suferim din pricina răuvoitorilor și nerușinaților oaspeți ruteni și să le supunem toate judecății nepărtinitoare a prealuminatului nostru împărat.

Cuprinși de cea mai neîntrecută alipire față de tron și de ființa sfântă a monarhului nostru și noi trebuie să rugăm pe Maiestatea Sa, ca să nu îngăduie, înstrăinarea caracterului românesc al bisericii noastre pe care l-a avut ea prin 500 de ani de zile.

Pe temeiul raportului adevărat între creștinii ortodoxi români și creștinii ortodoxi ruteni noi trebuie să arătăm prea iubitului nostru împărat, că poporului rutean nu i-se cuvin nici măcar acele drepturi, ce le au ei astăzi în sânul îngăduitoarei noastre biserici, necum însă ca să li-se mai incuviințeze vreunui din ei urcarea la cel mai înalt scaun al arhidiecezei noastre. Intru deplina liniște a neînțelegerilor și frământărilor iscate între români și între ruteni, noi trebuie să-l rugăm pe preagrațiosul nostru împărat, ca să socotească rugăciunea noastră prea supusă, pe care i-am adresat-o în anul trecut subscrisă de 16.400 de români și incuviințând dimiterea rutenilor din arhidieceza noastră și înființând pentru ei o episcopie proprie ruteană la Coțman.

În socotința nemărginitei noastre dragoste pentru prea înaltul nostru tron și împărat și în vederea sângelui, ce l-au vărsat românii de repețiteori întru apărarea împărăției și întru strălucirea prea înaltei case domnitoare, avem nădejdea, că prea bunul împărat ne va da toată ascultarea și dreptatea ca un prea bun și grațios părinte precum ni-a fost Majestatea Sa în totdeauna de câteori am avut lipsă de scutul aripelor sale domnitoare.

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Arad”

Duminecă 12/24 martie Reuniunea femeilor române din Arad și provincie, și-a ținut adunarea generală anuală în sala Asociației din edificiul școlii centrale române pentru copii.

Au luat parte la adunare:

D-nele Sofia Beleş, Lucreția Herbay, Livia dr. Vuia, Iustina Șerban, Stefan Pop, Sofia V. Pap, Adriana Ispravnic, Iovanca Nemet, Georgina Lugojan, Văd. Trailescu, Elena Goldiș, Sofia Mihulin, Cornelia Popa, Maria Botiș, Ittu, I. Moldovan, Cornelia Iacob, Constanța Lazar, Florica Popovici, Victoria Antonescu, Ecaterina Tatu, Lucia Stoienescu, Lepa cu d-șoara, V. Savu, Maria Pacu, Florica Gh. Popovici, d-na Popovici, d-șoarele Florica Bonciu, Cornelia Lugojan și mai mulți domni.

Ședința este deschisă prin câteva cuvinte rostite de d-na Sofia Beleş, vice-prezidenta Reuniunii. D-sa anunță între altele retragerea d-nei Letiția Oncu din fruntea „Reuniunii” și dă citire scrisorii prin care fosta prezidentă își motivează retragerea.

Apoi se citește darea de seamă a comitetului despre activitatea lui pe anul încheiat.

La punctul asupra loteriei, în urma unor dezbateri se hotărăște a se cere d-șoarei Hortenzia Bogdan prezidenta comitetului de domnișoare să prezinte societății un raport asupra lozurilor nevândute, asupra obiectelor și un inventar al lor. Se iau măsuri pentru a se grăbi desfacerea lozurilor rămase.

Se citește raportul casierei, d-na Sofia V. Pap, însoțit de actele doveditoare.

Raportul se dă în studiu d-lor V. Goldiș, dr. Iustin Marșeu și Vasilon, bărbați de încredere. Spre a se face apoi cunoscut raportul bărbaților de încredere se fixează o adunare generală extraordinară, pentru joi după Paști — și aceasta va avea să primească și raportul d-șoarei Hortenzia Bogdanu în chestia loteriei.

Se procedează la alegerea noului comitet. Spre acest scop se delegă mai întâi o comisie de candidare compusă din d-nele Elena Goldiș, Georgina Lugojanu, Iovanca Nemet și Lucreția Herbay.

Se alege apoi cu unanimitate de voturi comitetul propus de această comisie și anume: Prezidentă: d-na Sofia Beleş; vice-prezidentă: d-na Lucreția Herbay; casieră: d-na Petran; secretar: d-nul V. Mihulin; membre: dnele Livia Vuia, Adriana Ispravnic, Eugenia St. Pop, Iovanca Nemet, Sofia V. Pap, Iustina Șerban, Maria Botiș, Elena Goldiș, Georgina Lugojan și d-na Marilina Bocu iar consilierii dnii V. Goldiș, dr. Cornel Iancu, d. Romul Velicic și Vasilon.

S-au înscris membre nouă: d-na Elena Goldiș și d-na Maria Pacu, membre pe viață; d-na Lucia Stoienescu, d-na Vioara Savu, d-șoara Lepa membre ordinare; d. R. Cioflec membru ordinar.

D-na Sofia Beleş mulțumește în câteva cuvinte adunării, care a fost una din cele mai cercetate, pentru alegerea sa în demnitatea de prezidentă, mulțumește întregului public pentru participare și îndeamnă comitetul nou ales la muncă spornică pentru întărirea „reuniunii”.

Împăratul Wilhelm în Venetia

Venetia, 25 martie.

Împăratul Wilhelm a sosit aci ieri la amiazi însoțit fiind de către prințesa Augusta Victoria, prințul August Wilhelm și prințesa Alexandra Victoria. La gară el a fost salutat de către ambasadorul lagow, atașatii militari și de către personalul ambasadei. În numele orașului a fost salutat de către primarul.

După acest salut împăratul cu prinții și prin-

cesele au imbarcat în gondole, parcurgând întreg canalul până la iahtul „Hohenzollern”.

Casele dealungul canalului „Grande” au arborat drapele. După amiazi împăratul a imbarcat din nou pe o gondolă și a făcut un drum mai lung pe canal, vizitând pe contesa Brandoli, damă de onoare a curții italiene.

Contesei Morosini împăratul nu i-a făcut vizită, deoarece ea era în doliu pentru moartea tatălui ei. Seara pe iahtul „Hohenzollern” a avut loc o masă, la care au fost invitați și au participat ambasadorul și atașatii militari.

Regele Victor Emanuel plecase deja de ieri din Roma, însoțit fiind de ministrul curții și de către prim-adjutantul Brusatti. Regele cu suita sa a sosit în gara dela Venetia la orele 9 dim., unde împăratul Wilhelm îl aștepta deja.

Întâlnirea dintre ei a fost foarte cordială.

Manifestații sângeroase în Budapesta

Adunarea poporală pentru votul universal. — Salve asupra mulțimei.

Budapesta, 25 martie.

Ieri a avut loc în Budapesta o mare adunare poporală în care peste 50 mii de oameni și-au manifestat dorința neștrămutată pentru votul universal, egal și secret. Adunarea s'a ținut în piața din fața muzeului.

Adunarea a ascultat cu însuflețire discursurile rostite de către Iuliu Justh, cont. Teodor Batthyányi, I. Hock, Al. Gieswein, B. Barabás și L. Holló.

După adunare, mulțimea a plecat spre piața din fața parlamentului. Aici un puternic cordon al poliștilor a voit cu orice preț să oprească împrăștierea masei.

Un muncitor a legat de baston o năfrămuță roșie și o falfăia pe sus, din care cauză un poliștist l-a lovit de câteva ori cu sabia. Mulțimea, văzând ticăloșia poliștistului s'a infuriat și a rupt cordonul, cuprinzând întreg teritoriul din fața parlamentului. În tumultul acesta un poliștist călare a fost lovit cu o piatră în cap, încât rănit grav a căzut de pe cal.

Iuliu Justh și Ludovic Holló s'au suit pe treptele parlamentului, rugând publicul să se liniștească. Era însă prea târziu, deoarece poliția a dat șarje asupra masei și astfel au golit piața.

Manifestațiile și ciocnirile însă nu s'au sfârșit cu atâta.

Câteva mii de muncitori au plecat la locuința deputatului pseudo-democrat Vázsony, spărgându-i toate ferestrele. Tot așa a pățit-o și cafeneaua Edison, din fața lui Vázsonyi.

Poliția văzându-se neputincioasă față de o așa mare masă de oameni, a dat salve asupra mulțimei. Ciocnirile dintre mulțime și poliție au durat până noaptea târziu.

În aceste ciocniri un poliștist a fost rănit grav, iar un altul s'a ales cu răni mai ușoare. Mai mulți manifestanți au fost răniți ușor.

Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.

Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Consultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.

Consultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorație de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Scrisoare din Londra

Legea minimumului de salar. — Hotărârea minerilor. — Atitudinea conservatorilor. — Budgetul marinei.

21 martie 1912.

În ședința de alaltăieri a Camerei comunelor s'a depus proiectul de lege asupra *minimumului de salar*. În mijlocul unei tăceri sinistre, primul ministru a vorbit de împrejurările cu totul anormale, cari au împins guvernul la acest pas; a expus argumentele de seamă în favorul legii, arătând necesitatea de a se vota cât mai curând.

Legea, firește, se întemeiază pe ideile cari au călăuzit guvernul încă dela începutul mijlocirii sale în greva minerilor.

Admăre un minim de salar, și ia măsuri în contra oricărui abuz din partea lucrătorilor.

Legea e plănuită numai pentru intervalul de trei ani, având astfel caracterul unei încercări. „Asta-i tot ce putem face, își sfârși discursul primul ministru, și asta cerem parlamentului să facă în acest moment.

Sperăm și credem că va avea bun rezultat. Parlamentul va fi întărit luând măsura de față”.

După Asquith a vorbit Bonar Law. Arătându-se mulțumit, că n'are asupra-și răspunderea guvernului, șeful conservatorilor a aruncat în parlament cuvinte tari, cari nu prea sună frumos, asupra chipului *cum trebuia* să procedeze primul ministru în această grea împrejurare, și anume: *să puie capăt grevei prin constrângerea părților*. Dar cum prin constrângere? Ce era să facă guvernul? Să ia asupra-și minele închise? Să forțeze pe oameni să lucreze, când ei refuză, ori să confişte fondurile organizației lor?

Aste întrebări fură puse de ministrul de finanțe, de două, de trei ori și foarte energic, dar Bonar Law s'a mărginit a da din umeri.

Federația minerilor, după o lungă desbatere a legii, a luat ieri următoarele hotărâri, cari au fost comunicate presei:

a) Nici un act al parlamentului, cari nu prevede un minimum de salar de cel mai puțin 5 și-lingi pe zi pentru lucrătorii adulți și 2 și-lingi pentru băieții de paisprezece ani, nu va fi primit de mineri.

b) „Federația e de părere, ca legea să conție lista salariilor fixate de ea, cu privire la lucrătorii deasupra minelor.

Ziarul aristocrato-conservator „Morning Post” comentând cererile de mai sus, adaugă:

„Minerii au ajuns cu alte cuvinte să-și fixeze salariile, parlamentul imperial să le confirme, iar proprietarii să nu spuie nici un cuvânt; ei doar să plătească. Asta se pretinde guvernului și parlamentului; dacă se supun, atunci își pun gâturile în jugul *Trade-Unionismului*. Vor admite atunci, că legile noastre nu mai sunt făcute de autoritatea constituțională, ci de un corp ilegal”. Și mai departe:

„Dacă guvernul cedează la amândouă sau la una din cereri, asta va fi o nouă supunere la forță și va însemna un alt pas în degradarea parlamentului”.

Partidul conservator a luat de ieri o atitudine, care pe cât e de neașteptată, pe atâta complicită și agravează situația. Având în parte-le camera lorzilor, unioniștii sunt decisi a se opune *legii minimumului de salar*. Motiunea de respingere — se afirmă — că va fi cetită azi de d. Balfour, fostul șef al partidului.

Ieri în camera Comunelor, d. Murray Macdonald, deputat liberal, a protestat împotriva urcării noi în bugetul marinei. A spus între altele, că aceste cheltuieli pot aduce pe altă cale un folos cu mult mai mare și mai simțit poporului; că în creșterile neconținute ale armamentelor se perde din vedere faptul că ele pot să dea naștere

la pericole interne, așa de serioase ca ori-ce pericol din afară.

E interesant, că în răspunsul său ministrul marinei, a făcut și următoarea declarație: „Negocieri s'au urmat o vreme între această țară și Germania pentru un schimb de informații navale, și vom fi foarte bucuroși dacă aceste negocieri ajung la un rezultat satisfăcător.”

D. Larungu.

Rațiunea se frânge întotdeauna în fața zidului credinței.

Cea mai neînsemnată schimbare în credințele unui popor, modifică întregul său destin.

Gustave Le Bon.

Vorbe de aur

Petiția evreilor pământeni luminată de D. M. Sturza.

Această jalbă plină de caraghioase pomeniri asupra vealeului statornicirii evreilor în țară și dragostea ce le purtau toți foștii noștri oameni politici, cuprinde și netăgăduite adevăruri.

Trecând în seama nevoilor retorice veacurile închipuite și lacrimile lui Kogălniceanu, rămâne o plângere dreaptă... dreaptă față de omenire. Căci, — și aște fărîtorii jalbei, — pentru un popor sunt două dreptăți, cel puțin: dreptatea omenească, dreptatea națională. Cea dintâi ne îndeamnă la măsurile folositoare celui mai mare număr de conaționali. Socotind prin ipoteză că cu acest nume nu pot fi înzestrați evreii așa ziși pământeni, și că între ei și pământeni adevărați nu este nici o legătură și nici o pornire spre o legătură de sânge, socotind că viitorul unui popor tinăr stă în puterea egoismului său național, să cercetăm jalba evreilor pământeni, la lumina celor două dreptăți mai sus pomenite.

Dacă dreptatea națională le va fi prielnică, națiunea, în ciuda omenirii întregi, dreptate le va da; dacă în dreptatea omenirii numai vor găsi mila cerută, rămâne omenirii să iea măsurile trebuincioase și nouă să ne împotrivism cât ni vor îngădui puterile și interesele.

Spun repede și adevărat că mila omenirii e deplin câștigată, nu de Mochi Fischer, ci de sutele de evrei nevoiași cari mișună prin târgușoare și mahalale. Spun repede și adevărat că mila națională nu mai rămâne, căci e toată luată de nevoia milionelor de țărani cari cum sărăcesc și ei, de nevoia milionelor de conaționali cari de dincolo de Carpați ne întind de ani de zile mâni rămase încă goale.

Din punctul de vedere economic și al idealului național, evreul, chiar neîmpământenit, intrupează, în țara noastră două curente: fuga bogățiilor bune și năvala ideilor nesănătoase.

O plimbare în drum de fer ne va dovedi, totdeauna, partea întâia a acestui aforism; ești în gsurile rodnice, în fața-ți doi arendași evrei își arată unul grăul din dreapta, altul popușoiul din stânga; grăul și popușoiul sunt ale lor; ești în pădurile sălbatice, de unde îți închipui, că nevoia ursului fioros ar îndepărta sumeția evreilor pământeni, când accentul tovarășului de călătorie îți arată greșala și că acei supt îndemnul cărora munții se pleșuiesc și țeara se seacă, cei cari preschimbă copacii și pânea românească în gologan românesc și milioane străine sunt... evreii, evreii săracii, cari nu au dreptul de a cumpăra, ce-i drept, decât întovărășiți de un consiliu de administrație.

Da-vom evreilor drepturi politice? Pune-vom în cumpăna mersului unei politici din ce în ce mai puțin curate acest element bănesc, acest nou element de patimă?

Evreii din toate țările, împământeniți ori nu păstrează între ei legăturile cele mai strânse; ei sunt un element de internaționalizare european, de care nu avem nici o nevoie.

Noi știm, că într'o țară vecină, într'o țară unde milioane de români luptă și se zvârcolesc pentru a ridica la urma urmei limpede și slobod steagul lor, steagul nostru, evreii au orânduit asuprirea lor economică, evreii inspiră asuprirea politică. A împământeni pe evreii dela noi ar fi a da o piedecă urticioasă unui frate, care de mult ne întinde în zadar mâna.

Rusia, puternica Rusie, se apără; America, țara libertății, nu se sfiește de a lua măsurile cele mai drastice pentru a scăpa de evreul ei: japonezul. Și noi vom desbrăca jalea și scutul? La ce? Doară numai pentru a permite unor politicieni vișători de a culege certificatul de umanitate, ce de sigur „Curierul European” le va da?
(„Universul”)

Scrisoare din Brașov

Concertul Ana Voileanu. Un primos unuia care a fost. Sărbătorirea maestrului Caragiale.

Pe zi ce merge Brașovul românesc începe parcă a se afirma tot mai mult ca centru cultural al românilor ardeleni. Mai cu seamă de un timp încoace am avut de înregistrat atâtea clipe de îmbucurătoare manifestații, trăite de publicul iubitor de carte și artă românească.

În săptămâna trecută am avut fericirea să gustăm câteva din creațiunile geniale ale literaturii muzicale, interpretate cu atâtea succes de pianista Ana Voileanu, absolventă și premiantă a academiei din Viena.

D-șoara Voileanu nu e încă destul de cunoscută publicului românesc, măcar că ar *trebui să fie*. Ar trebui să fie cunoscută, deoarece, — deși numai așa zicând — ieri-alaltăieri a absolvat conservatorul, totuși își are și d-sa meritele d-sale. Aceasta o știe mai bine — și ne-o și spune — neobositul luptător pentru deșteptarea gustului de artă la românii de dincoace domnul A. Bănuț.

O bună parte din succesul turneului întreprins de mica, dar însufletita „trupă” a d-lui Bănuț prin părțile sătmărene i se datorește d-șoarei Voileanu, care cu un zel, ce-i face cinste, a îndurat și domnia greutăților începutului unei opere mari.

Prin executarea unora din cele mai grele bucăți d-ra Voileanu a dat dovadă de un talent *real*...

Apăsate măestrit de mâna abilă a artistei Voileanu, clapele pianului prind viețu și te înalță traducând în sunete vii și melodioase fantazia puternică a marilor maestri ai muzicii. A cântat câteva pasagii din Schumann, apoi două rapsodii de Brahms și o piesă de Chopin; aceste din literatura străină.

A executat apoi la urmă o „melodie românească”, compoziția proprie a d-sale...

Nu intra în analiza mai amănunțită a tehnicei executării. Aceasta ar face-o cu adevărată competență cel puțin un profesor de muzică.

Amintesc numai, că armonia puternică de o rigoare puritană din arta lui Schumann precum și pasiunea resignată, din când în când izbucnitoare din rapsodiile lui Brahms, redată atât de fermecător de d-șoara Voileanu te înalță te îmbată, trezind în tine inconștient simțământul, că gusti o adevărată artă. Aplauze sincere, cari la executarea punctului din urmă s'au prefăcut într'o furtună de ovații, au fost răsplata artistei. În punctul din urmă, care a și fost bisat, d-șoara Voileanu s'a dovedit de o bună cunoscătoare a motivelor românești...

E ceva particular în felul, în care d-șoara Voileanu știe să execute piesele alese: D-sa nu cântă pentru public, ci pentru arta însăși; parcă din fiecare mișcare-i citești pasiunea, citești pasiunea, cu care sufletul artistei se topește în undele sunetelor...

In grădina de iarnă a „Hotelului Central” condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucătăria care indestulește cele mai delicioase dretensiuni. După teatru cină caldă.

Pentru cununi și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă:

AUGUSTIN CSERMÁK

hotelier.

Public a fost distins, dar nu mult. Cauza nu mi-o pot explica. Poate să fi fost lipsa obișnuitului reclamei, care nu s'a făcut.

Trecerea la cele eterne a distinsului profesor și mănăitor al condeiului dr. Ion Borcea a lăsat adânci urme de tristețe în inima celor cari l-au cunoscut fie personal, fie din scrisul lui. Un însemnat stâlp al școlii românești, care s'a dedicat cu atâta pasiune carierei de educator, nu mai este. Cântărețul atât de înfocat al desrobirilor visate, a amuțit.

Moartea lui a lăsat și aici un adânc regret... O justă și competentă apreciere a regretatului dr. Ion Borcea o face vechiul său prieten prof. d. dr. Alexandru Bogdan într'un articol publicat în zilele trecute în „Gazeta Transilvaniei”. În termeni duioși și expresivi ne-e prezentat aici Borcea ca om ca educator și artist. Ca om Borcea a fost de o seriozitate și caracter strămoșesc român; ca educator a fost de o forță și energie extraordinară, iar ca artist-scriitor a fost de *inimă și de talent*...

Iată deci resumatul acestei duioase aprecieri din care poate vedea oricine, ce înseamnă pentru noi pierderea unui bărbat de valoarea aceluia care a fost dr. I. Borcea.

D-l Ion L. Caragiale, artistul atât de sărbătorit azi de întreaga lume românească împlinind 60 de ani ai etății, și-a primit prinosul de dragoste și admirațiune și din partea Românilor brașoveni.

Comitetul despărțământului „Brașov” al Asociațiunii, în frunte cu neobositul director, profesorul d. dr. Nicolae Bogdan, a aranjat duminică în 17 martie o serată artistică-literară în onoarea d-lui Caragiale. Serbarea s'a ținut în sala festivă a liceului român.

În discursul de deschidere d. prof. Nicolae Bogdan ne schițează activitatea prodigioasă și regeneratoare pentru români a valorosului artist insistând asupra nemuritoarelor lui comedii de moravuri „O scrisoare pierdută”, „O noapte furtunoasă” și „Conul Leonida”. Aprecieri clare și sistematice a făcut o vie impresie în publicul adunat de astădată într'un număr complet, care a aplaudat frenetic pe priceputul apreciator și-a manifestat îndelung la adresa marelui apreciat.

A plăcut traducerea succasă a câtorva dintre poeziile lui Lenau făcută și citită de părintele preot dela biserica sf. Nicolae: d. Ion Prișcu. A plăcut indeosebi dragălașa traducere a „Călătoriei studenților”.

D. învățător Oancea execută cu mult simț și pricepere două compoziții străine și minunatele doine „Cine m'aude cântând” și „Trageți voi boi”. A fost acompaniat la pian de cătră venerabilul maestru G. Dima. Într'adevăr am fost foarte plăcut atinși de buna dispoziție a maestrului Dima, când a primit să acompanieze... Ni-s'a făcut o rară cinste...

Câteva momente frumoase am petrecut ascultând desfășurarea unei drame snguitoare petrecută în sufletul părintelui Ieronim, care se sbuciumă mustrat de conștiință, deoarece cu ocaziunea unor alegeri a luat bani dela străini, ca să cumpere clopote pentru biserica nou zidită din satul său... La urmă își perde mințile sârmanul la gândul, că cu banii lui Iuda a pângărit întregul locaș al lui Dumnezeu, rezultatul muncii îndelungate a unor bieți țărani oropsiți. Ieronim e eroul unei schițe originale, pe care autorul ei cunoscutul publicist și scriitor, d. dr. Horia Petra Petrescu ne-a făcut plăcerea de a citi-o.

Incep citirile din Caragiale. Mai întâi d. prof. Banciu, care își are aici bine stabilită reputația de glumeț de spirit, își cetește cu mult umor o schiță umoristică originală.

Citește apoi d. dr. Alexandru Bogdan partea din urmă a nulei „Făclia de Paști”, după ce face un rezumat scurt și precis al părții întâi. Ci-

titul d-sale ni-a făcut să înțelegem și mai adânc această capo d'operă în domeniul analizelor psihologice. Vocea cam aspră a d-lui Alexandru Bogdan străbate îndrăzneț prin atmosfera sălii... Accentuările cadentate, a căror bătaie de un ritm ciudat îți scotea în relief deslănțuirea nebună a furtunilor de patimi, ce băntuie sufletul sârmanului Leiba Zibal, te făcea să uiți că ai pe *celtor* înainte-ți; vede-ai înainte-ți pe profesorul-conferențiar ținând cursuri ascultătorilor și vorbindu-le pasionat de această apariție grandioasă pe terenul literaturii românești. D. Bogdan a fost călduros aplaudat.

În fine în aplauzele tuturor începe d. Bănuț să citească sau mai bine zis, să *predea* schița „O afacere urgentă”. O predă cu cunoscuta artă de comedian a d-sale.

Fiind cam târziu era vorba, ca d. Bănuț să citească numai o schiță. Aș fi-ai găsit-o! Parcă d. Bănuț putea scăpa așa de ieftin! Silit de aplauzele publicului a trebuit să mai „joace” ceva.

O și „jucat” apoi vesela schiță „Între prieteni”.

Țin să amintesc, că solemnul acestei sărbătorii a fost potențat și prin participarea neînfricatului luptător pentru drepturile românești, deputatul d. dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Asupra faptului, că această sărbătorire a maestrului Caragiale *trebuia* să se facă, nu mai insist. Mai ales în timpul din urmă s'a scris și s'a vorbit atât de mult despre d. Caragiale și opera sa, încât fiecare poate pricepe rostul adânc al unei astfel de serbători.

În fine în mijlocul uralor nesfârșite la adresa serbătoritului, d. profesor dr. Alexandru Bogdan, dă citire următoarei telegrame adresată d-lui Caragiale:

„Românii brașovenii adunați în sala liceului serbează nu într'atâta ziua, în care d-v. ați împlinit 60 de ani, ci ei serbează la această zi tot mai marea răspândire și înțelegerea tot mai adâncită a operelor marelui dramaturg și povestitor. Din acest prilej dorim celebrului nepot al unei brașovence să trăiască încă mulți ani fericiți și mulțumit de epocala muncă, ce a săvârșit-o cu condeii!”.

Corresp.

Din Aiud

A sunat în sfârșit ceasul, ca românismul din jurul Aiudului să se dezmeticească din toropeala, în care l-a aruncat vitregia vremii trecute.

S'au scurs decenii de arândul, fără nici-o li-căreală de viață românească în Aiud și jurul lui, — aproape în totalitatea lui românesc — în vreme ce străinul fără nici o rezistență a pus stăpânire pe întreaga viață economică a lui, iar în satele de lângă centru ravagiile culturale și sociale sunt palpabile.

Era timpul suprem, ca să nu ne mai lăsăm duși de curentul străin, fără de nici o rezistență. Conducătorii mai tineri dela sate, dornici de luptă și muncă, agită de ani de zile pentru pornirea operii de regenerare. Conducătorii dela centru însă erau prea puțini, pentru a putea regula această operă după un sistem care să se impună.

În d-nii dr. Emil Pop și dr. Ioan Moldovan, doi tineri avocați, centrul a câștigat doi oameni de inimă, cu dragoste de neam în suflet și cu durere pentru soarta lui vitregă. Ei au simțit curând, că desrobirea conștiinței naționale a jurului prin organizarea lui economică și prin luminarea lui prin învățături cuminți și sfaturi bune nu mai suferă amânare.

În înțelegere cu colegul lor mai vechi, d. av. dr. George Simon, — om pătruns de aceeași curată dragoste de neam, sincer sprijinitor al pornirilor bune —, în deplină armonie cu toți fruntașii și conducătorii dela sate, au hotărât înființarea unui institut financiar în Aiud, care deocamdată

va încheia într'un mănunchiu toate interesele și forțele economice ale jurului. Va propovedui și cu timpul va înfăptui organizarea vieții economice la sate, potrivit cu împrejurările prin cari trecem, în tot felul de reuniuni și însoțiri economice.

Prospectele de fondare, cari nu de mult s'au pus în circulațiune, au fost întâmpinate de întreagă opiniunea românească, cu cea mai caldă simpatie. Avem neclătită nădejde, că simpatia și îndemnul de încurajare se vor traduce și în fapte și nimeni din cei-ce doresc binele și înflorirea acestui jur, nu se va lipsi de sprijinul său — fie acela oricât de modest!

Pentru deșteptarea și luminarea țăranilor noștri; despărțământul „Aiud-Teiuș” al asociațiunii, încă în vara anului trecut, pe lângă o impozantă adunare generală în Aiudul de sus, a ținut prelegeri populare în trei comune din despărțământ.

Pentru anul 1912 sunt deja fixate asemenea prelegeri pentru vre-o 14 comune, la cari probabil se vor mai adăuga încă.

Executarea programului s'a început duminică în 17 martie, ținându-se prelegeri în Măgina, la cari pe lângă inteligenții, neserieșii și întreagă țăranimea locului, au participat meseriași și mulți țărani din Cacova, în frunte cu preotul și învățătorii de acolo. Sala destul de încăpătoare a școlii gr. or. n'a putut cuprinde întreagă asistența. Mulți au ascultat prelegerile de afară pe ferestrele deschise.

Adunarea a deschis-o pe la ora 3 p. m. delegatul comitetului d. dr. Ioan Moldovan. Cuvântul lui luminează pe ascultători asupra asociațiunii și a scopurilor ei.

D. dr. Emil Pop tâlcuiește în grai domol și popular „Legea de câmp” cu care țăranii noștri zilnic se întâlnesc. Învățăturile dlui avocat le vor aduce mult folos.

Părintele Nicolae Marcu din Aiudul de sus vorbește „Despre cumpăt și crutare” în pilde și indemnuri bune.

Vorbitorii au fost ascultați cu încordare desăvârșită. În ochii și pe fețele ascultătorilor se putea ceti ușor setea de învățătură și bucuria că văd în mijlocul lor „domni” români, cari îi iubesc și le vreau binele.

De încheiere părintele local, Candin Suciu în numele credincioșilor săi, mulțamește disertanților pentru sfaturile și învățăturile folositoare ce le-au dat.

Pe la orele 5 p. m. străinii părăsesc sala între aclamări sincere. Am auzit din gura multor țărani cuvintele rugătoare:

„Domnilor nu vă uitați de noi! Mai veniți la noi, că vă așteptăm cu drag și vă urmăm povețele!”

Correspondent

Răsboiul italo-turc

Italia se pregătește pentru o acțiune decisivă deoarece numai în felul acesta speră să o va putea sili pe Turcia să se încheie pacea. Poarta visează niște condițiuni, pe cari numai un învingător le poate impune contrarului său zdrobit.

Astfel stând lucrurile, deocamdată încheierea păcii e departe încă și să așteptăm cu răbdare desfășurarea evenimentelor, dacă nu cumva întrevederea dintre împăratul Wilhelm și regele Victor Emanuel va aduce vre-o întorsătură mai îmbucurătoare.

Apărarea Dardanelor.

Constantinopol. — În Dardanele au fost așezate până acuma, în două șiruri, câte patruzeci de mine submarine.

EUGEN JUNCAN

văpsește, curăță chemic și spală halne cu aburi. — Prețuri ieftine! Lucrări excelente!

A R A D, JÓZSEF FÓHERCEG-ÚT Nr. 9.

După cum se afirmă, patru din aceste mine au explodat cu prilejul expediției lor, fără însă a cauza pagube.

Constanța. — *Autoritățile turcești încează cu multă activitate la subminarea intrării Bosforului dinspre marea Neagră, aceasta pentru a ține un eventual atac din partea flotei ruse din marea Neagră. Această știre este confirmată și de către o persoană competentă și demnă de încredere, sosită ieri din Constantinopol.*

Constantinopol. — De când minele submarine au fost expediate în Dardanele, vasele de comerț nu au voie să imbarce pasagerii.

Eri două mari vase aparținătoare companiei „Levante” au fost oprite și pasagerii au fost debarcați. Ei au trebuit să-și continue călătoria pe uscat.

Iminenta acțiune decisivă a Italiei contra Turciei.

Paris. — Ziarului „Le Journal” i-se comunică din Genua: Alaltăieri au plecat aproape 30 mii de soldați spre Africa. Până în 48 de ore e de așteptat o nouă acțiune din partea Italiei, acțiune care va fi sprijinită de flota italiană.

Se speră, ca această acțiune va avea un succes hotărâtor și că se va ivi o astfel de situație diplomatică, încât Turcia va fi nevoită să cedeze Italiei.

Condițiile de pace ale Turciei.

Constantinopol. — După informații ale ziarului „Tanin” guvernul turcesc a declarat, că e înclinat să încheie pacea cu Italia numai în următoarele condiții:

Italia va evacua Tripolisul și Cireneica. Afară de aceasta va plăti o despăgubire Turciei pentru că a atacat fără nici un motiv pe Turcia.

In sfârșit Italia trebuie să declare de acord ca oficiile poștale italiene din Turcia să înceteze de a mai exista.

Neutralitatea Bulgariei.

Berlin. — O telegramă sosită din Sofia ziarului „Vossische Zeitung” anunță că, de două zile se urmează o vie corespondență telegrafică între Bulgaria și Turcia, corespondență care a provocat chiar consfătuiri îndelungate între rege, prim-ministru și consilierii militari ai Coroanei.

Se afirmă cu guvernul bulgar refuză cu încăpăținare să îngăduie trecerea pe teritoriul Bulgariei a aparatelor de zburat militare destinate pentru Tripolis, cari au sosit în localitatea Taribrod dela granița sârbo-bulgară.

Flotila austro-ungară în apele Levantului.

Milano. — După informații ale ziarului „Secolo” o escadră austro-ungară compusă din două torpilar și 3 crucișătoare au plecat în apele Levantului. Escadra va merge de-a dreptul la Corint.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboască dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. Administrația noastră roagă pe toți ceice târguesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, — să amintească că firma a cetit-o în ziarul „Poporul Român”.

INFORMAȚIUNI

Arad, 25 Martie n. 1912

Mersul vremii

Buletinul institutului meteorologic anunță neînsemnată schimbare în temperatură, pe alocurea ploii, probabil furtuni.

Prognoștic telegrafic: vreme moderată, pe alocurea ploii, furtuni.

Temperatura la amiază a fost de 12.9 C.

Salutul păcii

„Românului”

în Arad.

Primiți din adâncul inimilor noastre urări de bine pentru învingerea glorioasă, ce a-ți câștigat.

Nihil est sine Deo, căci el iubește dreptatea și o ridică totdeauna la învingeri.

Trăiască „Românul!”

Trăiască conducătorii lui!

Șiria, la 417 martie n. 1912.

Lefta Boariu, Butuc Gheorghe, Atanasie Gutu, Nicolae Buda, Teodor Grecu, Petru Suci, Dimitrie Grec, Nicolae Debelea, Gheorghe Iju, Miș Gheorghe, Crisnic Gheorghe, Costa Patiu, Salvator Crisnicu, Gheorghe Grecu, Mihail Grecu, Savu Crisan, Mitru Hanga, Teodor Becan, Lucian I. Chișbach.

Andrei Mureșianu. Prin pana d-lui

N. Iorga, „Neamul Românesc” ne aduce următoarele rânduri:

D. Al. Cantacuzino îmi scrie atrăgându-mi atenția, în foarte nobile cuvinte de pietate, asupra faptului, că acela care, din toată puterea unei credințe eroice în viitorul acestui neam, — atunci desprețuit de alții, nu, ca astăzi, de el însuși, — a strigat: „Deșteaptă-te Române”, în cântecul care n'a putut fi înlocuit nici până astăzi, n'are o piatră a lui.

De sigur, că nu suntem recunoscători.

Nici în acest caz. Și întreb pe câți socot, că nu e bine așa: Bucureștii n'au oare un loc pentru un bust de marmoră al poetului mare al unui singur înn?

În Franța poate, că Rouget de l'Isle, care a dat marii națiuni Marsiliesa, are statul!

Dela Academia română din București. Academia Română a ținut, vineri după amiază, ședința publică sub președinția d-lui Ion Boadan.

Imediat după deschiderea ședinței d. președinte citește răspunsul M. S. regelui Italiei la telegrama pe care i-a adresat-o Academia Română cu prilejul odiosului atentat din Roma.

D. Bogdan face cunoscut apoi că parlamentul a votat legea pentru acordarea unei sume de trei milioane lei, necesară la construirea bibliotecii Academiei. D-sa mai comunică membrilor că s'au făcut câte-va donațiuni de documente importante.

D. N. Iorga spune că a primit dela d. Theodor Westrin din Stockholm, o lucrare foarte interesantă, în care se vorbește despre campania lui Carol XII în Rusia. În acea campanie a luat parte și un regiment de roșiori sub comanda colonelului Sandu Colțea, care a fost făcut prizonier de Ruși la Poltova și dus apoi la Tobolsk. După ce a scăpat din pat din exil, Sandu Colțea a fost invitat de suedezi să se ducă la dânsii, dar el a refuzat spunând că acolo n'are biserică la care să se închine.

D. Iorga își termină comunicarea rugând pe d. președinte să intervie oficial pe lângă autorul lucrării spre a se căpăta amănunte mai complete cu privire la Sandu Colțea și la împrejurările în cari a fost făcut prizonier.

D. I. Bogdan mulțumește d-lui Iorga pentru comunicarea sa și spune că va face intervenția, în sensul arătat mai sus.

D. Dim. A. Sturdza citește în continuare lucrarea d-sale privitoare la constituirea Divanului adhoc, pregătitorul lucrărilor pentru Uniunea Principatelor române.

Ședința se ridică la ora 3 jumătate.

Somare. Mai mulți săteni din Drauț, comitatul Aradului, somează pe părintele Meletie Pop, să ia parte la ședințele sesiunii ordinare de primăvară a congregațiunii în Arad.

Marelui binefacător Stroescu. Marele binefacător d. Stroescu, a binevoit a ne ajuta și școala noastră din Amnaș cu frumoasa sumă de 500 cor., pentru cari faptă frumoasă în numele poporului din Amnaș poftesc ca Dzeu să-l țină într-un mulți fericiți ani. — Amnaș, 20 martie 1912. — Ioan Dancu, învățător.

Mișcarea sufragetelor din China. Din Shanghai se telegrafiază la Londra, că un mare număr de sufragete chineze au năvălit asupra adunării naționale, au spart ferestrele sălii de ședință, au dezarmat sentinelele luptând împotriva lor cu brațele, picioarele și chiar cu dinții, și au cerut președintele adunării naționale.

Înainte, însă, ca acesta să fie predat furioaselor femei, sosită la fața locului trupe, cari păzire pe legiuitorii tinerii republicii de noui brutalități. Femeile erau furioase de faptul, că fuseseră mormite cu acordarea dreptului de vot pentru femei pentru mai târziu, când China va începe să respire din nou.

După o altă versiune sufragetele ar fi reușit să silească adunarea națională ca să reia desbaterea asupra dreptului de vot al femeilor.

Contele Wolf-Metternich va debuta ca clown. Din Berlin se anunță, că după ce cont. Wolf-Metternich a părăsit închisoarea, el fu imediat asaltat de agenții teatrale în vederea unui angajament. Oferta directorului unui teatru de varietăți pare cea mai acceptabilă pentru conte. Acesta îi oferă un salariu lunar de 5000 mărei, în cazul când va debuta ca clown.

Contele e dispus să încheie contractul, dar mai întâi va pleca în Elveția spre a încerca să se impace cu familia sa.

Dacă aceasta nu-i va răuși, el va debuta ca clown muzical, deoarece e un bun violonist.

Cea mai frumoasă femeie din lume. Cunoscutul miliardar Carnegie pretinde, că a descoperit cea mai frumoasă faptură femeiască de pe pământ. Ea se numește Virginia Lee și e în vârstă de 20 ani, de profesiune dactilografă și trăiește în Pittsburg (Pensylvania).

Carnegie a declarat, că dacă n'ar fi om bătrân și un celibatar încarnat, ar cere mâna fetei. În urma acestei declarațiuni, fata fu asaltată de propuneri de căsătorie și numeroase teatre îi oferiseră retribuții mari, spre a se expune publicului.

Convenția comercială austro-bulgară. În convenția comercială dintre Bulgaria și Austro-Ungaria, asupra căreia s'au urmat tratative cari au luat sfârșit ieri.

Austro-Ungaria a acordat regatului Bulgariei importul anual al unui anumit contingent de vite mari tăiate.

Importul cărnei se va face prin Orșova, unde guvernul bulgar va construi un dock plutitor, pe care să se taie vitele transportate prin Vidin.

Austro-Ungaria a fost asigurată de cel mai riguros control veterinar, atât la importul vitelor, cât și la exportul cărnei.

Delegații Austro-Ungariei vor mai ținea săp-

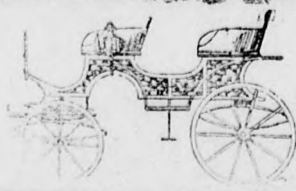
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárváros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânza aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta obnibuse pentru 6 persoane, cară funebre, felurite căruțe „landaner” cu prețuri moderate.

tămâna viitoare o ședință, pentru a ratifica în mod definitiv acordurile intervenite.

Dat fiind că guvernul ungar se află în „status demissionis”, acesta a refuzat să semneze noua convenție.

Semnarea va avea loc abia atunci când Ungaria va avea un guvern definitiv.

Rectificare. În telegrama ce ne-au trimis studenții din Șemniț și care s'a publicat în nr. 55 al ziarului nostru s'a trecut *demului* în loc de *neamului*.

Instalarea noului vicar al Hațegului. Azi în 24 l. c. n. a fost instalarea fără pompă a noului vicar foraneu al Hațegului, Clar. d. dr. Traian V. Frentiu, fost protopop gr-cat. al tract. Cugir. Era și o lipsă aceasta.

La cuvântul Clar. d. vicar a răspuns în numele curatoratului st. d. Paul Oltean, inv. pens. curat. II. bis. gr-cat. De față au fost mai multe doamne, d-șoare, credincioși gr-cat., dr. I. Hica, adv., Emil Socaciu, protonot., C. Popovici, com., S. Ionaș, preot, Aron Mihaescu, preot, A. Pinteș, inv. com., Ș. Șerban, inv. etc.

Întru mulți ani!

Gorki în insula Capri. Bunin, cunoscutul scriitor rus, care a vizitat pe Gorki în insula Capri povestește următoarele despre viața marelui scriitor rus:

Gorki întreține o vie corespondență cu pretenții pe cari i-a lăsat în patrie și este în curent cu tot ce se petrece în Rusia. Cea mai mare parte din timp o întrebuințează, însă, pentru activitatea literară. Iarna trecută Gorki a sfârșit o năvălă de mult interes și frumusețe, intitulată „Trei zile”, și o serie de povești satirice rusești. Toate, însă, sunt scrise într'un astfel de spirit că nu vor putea pătrunde în Rusia din cauza cenzurii.

În timpul vizitei lui Bunin se mai afla la marele scriitor și renumitul artist rus Schaliapin, care a copilărit vagabondând ani de-arândul cu Gorki. Schaliapin și Gorki au de gând să dramatizeze povești populare rusești. Gorki va scrie textul și Schaliapin va pregăti muzica pentru noua dramă care se va reprezenta la Petersburg.

Lascelles despre îmbunătățirea relațiilor anglo-germane. La prânzul „Ligei internaționale pentru pace” fostul ambasador la Berlin, Frank Lascelles a declarat, că relațiile anglo-germane de vre-o câteva săptămâni încoace s'au îmbunătățit în mod însemnat, ceea ce se poate mulțumi deși nu exclusiv, vizitei ministrului de război al Angliei Haldane la Berlin. Un document pentru aceasta este felul cum a fost primită vorbirea lui Churchill în Germania. De sigur cu câteva luni mai înainte aceasta ar fi stârnit o tulburare de mânie în presa din Germania. Deși s'a auzit și cu ocaziunea aceasta o critică dușmănoasă, în general presa mai cu influență a fost cumpătată. Lascelles crede că acum s'a creat o situație — în urma căreia se poate ca poate opera, ca Anglia și Germania vor ajunge la o înțelegere deplină pentru că se poate lucra imprumutat în interesul țărilor lor.

„Patrioți!” Primit următoarele: Concursul principiului de izolare față cu tot ce e străin, căci numai astfel ne putem apăra ființa de atâtea influențe păgubitoare, nu mă mai pot răbda să nu înfierz și pe cale publică pe românii slabi de inger, cari, se vede, nu pot trăi fără tovarășia unguilor din *Șeica-mare*, la a căror petreceri de orice categorii sunt nelipsiți. În frunte merge notarul V. Pop din Boarta, care întotdeauna face parte din „comitetul aranjator”. Dela petreceri nu prea lipsește contabilul I. Nistor cu doamna, iar bietul dascăl din *Șeica-mare* A. *Boitor* crede, că singura lui mântuire e prietănia umilă cu toți boactării de pe la tren, cu crâșmarii și alte soiuri de același fel. Întreb pe acesta din urmă, ca și pe dascălul *Vintilă* din Calvaser, ce au căutat la „serbarea din 15 martie” la școala ungurească, cum și-au permis să asculte sub steagul tricolor expectorațiile cutărilor guri largi, cărora toată vorba li-e hula împotriva noastră, și cum nu s'au temut de Dumnezeu să ia parte în postalul paștilor la petrecerea lor?!

Unul pe care îl dor aceste. Boicot oameni buni... Știți ce e boicot?... Faceți-le viața amară prin orice mijloc îngăduit.

Profesorul Sambon — cel cu explicarea nouă a pelagrei — e de părere că șerpii neveninoși ar fi mai de folos de ținut pe lângă casă decât

câinii sau pisicile. Șarpele, zis al lui Esculap, îl țineau în Grecia și aiurea, fiindcă stărpește șoarecii și guzganii.

În 291 înainte de Hristos, l-au adus și în Roma ca ajutor împotriva ciumei.

Un memoriu senzațional. Ziarul „Tribuna” din Roma scrie, că cea mai nouă senzație a pieții internaționale de cărți va fi apariția unui memoriu, scris de fiica nelegitimă a unei regine. Nu aminteste însă acest ziar, despre fata căreia regina este vorba, ci spune numai, că această carte va apare în Italia și că respectiva regină e moartă. Va cuprinde date din viața acestei fete, a mamei-regine, a tatălui ei și a altor personaje marcante. Și va fi cu atât mai mare senzația stârnită de acest memoriu, cu cât toate datele vor fi sprijinite cu dovezi.

După cum spune ziarul „Tribuna”, autoarea memoriului trăiește în Roma și e soția unui aristocrat. În vinele ei curge sânge împărătesc și regeș și ea va smulge vălul, care acopere intrigile și aventurile ce se petrec la curțile suveranilor. Câteva amănunte din acest memoriu vor apărea în curând într'un ziar francez, care în timpul din urmă mai publicase asemenea memorii.

O moarte ciudată. Din Newyork se anunță, că S. P. Dudlie acum câteva zile a voit să-și curme firul vieții fără să reușească. După ce a pus pe nevastă-sa pe bicicleta cu motor, i-a spus că merg la plimbare. După aceea s'a suit și el, apoi a îndreptat bicicleta pe șinele unui tren electric, sub roțile căruia au pierit amândoi.

Cum e la polul sud? Ziarul „Aterposten” din Cristiana a întrebat telegrafic pe Amundsen dacă întregul ținut de gheață al polului de sud plutește.

Amundsen a răspuns telegrafic: „La Framkenn gheața e fixă, prin împrejurimi însă plutește.”

Mărci românești-vechi. La Paris s'a pus în vânzare o colecție de mărci vechi românești. Iată câteva prețuri obținute pentru aceste mărci: două exemplare Moldova din 1858, de 27 de parale, negru pe roz: 2875 franci, un exemplar din 1858, a 2-a emisiune, de 5 parale, negru pe azurat: 1880 franci, un exemplar de 54 de parale, albastru pe verde: 652 lei; trei specimene de 6 parale; roșu: 505 lei, etc.

Dela frații din America. Poporul Român din Arad, organul poporal al partidului național primește următoarele: „Din încredințarea românilor gr. cat. aflători în parohia mea din orașele din apropierea *Aurorei* vedeam asemenea de păstoresc credincioasa turmă vă trimis spre publicare aceasta scriptă de alipire către cei 16 tineri scoși cu nedreptul dintre zidurile unui institut numit creștin, prin ceea ce s'a săvârșit față de acei tineri leviti, o faptă care numai colorit creștinesc nu are.

Celor 16 mucenici dela Oradea-mare. Aici în lumea nouă, în America septentrională deși cam târziu dar a sosit vestea muceniei voastre, voi sunteți fiii noștri și prin bărbăția voastră ne-ați făcut nu numai cinsti ci ne-ați și întărit în credința, că reîntorcându-ne cândva la vetrele noastre vom avea pe cine urma în lupta pentru drepturile limbei noastre strămoșești, a cărei luptători credincioși vă făgăduim a fi până la ultima picătură asângelui nostru românesc. Ați luptat cu vitejie și noi cu evlavie ne închinăm mării voastre. E o chizeșie ținuta voastră bărbătească că adevă v-ați făcut datorința chiar și în fortăreața vrășmașilor limbei noastre, cu cât mai vărtos acolo v'o veți face unde va fi garnizoana condusă de voi viitorii căpitani ai dragostei de credință și de neam. Pilda voastră o vom urma cu aceea abnegațiune cum mi-o ați arătat voi, cari ați fost în stare a pune în cumpănă chiar munca și viitorul vostru, care viitor în ochii voștri la tot cazul s'a văzut a fi viitor de aur. Acum însă noi credem, că va fi la tot cazul viitor de aur, că, care neam și credință se poate lăuda cu așa tineri leviti desinteresați cum voi v-ați arătat a fi, numai viitor de aur poate avea.

În numele și din încredințarea celor peste 2 mii de români gr-cat. sătmăreni, sălăgeni și bihoreni aflători în *Aurora* les și jur sub păstorie mea.”

Aurora les, la 6 martie 1912.

Ioan Popa,
preot gr-cat. român.

Un sculptor român la expoziția din Viena. La expoziția de pictură și sculptură dela „Künst-

lerhaus” a artiștilor austriaci, jurul a admis un foarte reușit bust în lemn al tânărului sculptor român *Stănescu*, elev la școala de belearte din Viena. Stănescu e singurul elev, a cărui lucrare a obținut favoarea de a fi primită la expoziție.

Noul consiliu al Băncii de comerț și depozite. Această bancă întemeiată la București cu concursul puternicului institut financiar Marmorosch Bank et Co și în înțelegere cu guvernul român în scop de a se da posibilitate și românilor macedoneni cari dispun de garanții și cari până acum erau boicotați de financiarul greci, de a-și procura capitalul necesar, a ajuns la o situație destul de înfloritoare, găsind un teren foarte propice pentru operațiile ei, ceea ce i-a permis să-și întindă terenul activității, întemeind pe lângă sucursală din Salonic și una nouă la Cavala.

Spre a restrânge și mai mult relațiile cu aromânii, aflăm cu deosebită plăcere că în noul consiliu de administrație s'a făcut un loc însemnat frunțașilor aromâni dela București, alegându-se ca președinte d. dr. Leonte, distinsul președinte al Societății macedo-române din București, iar ca censori dd. T. Dinischidu, mare comerciant aromân în București și d. E. Balamace, controlor al băncilor populare.

Aplanarea grevei din Germania. Din Saarbrücken vine știrea, că în regiunea minieră învecinată greva a fost aplanată azi.

Greva lucrătorilor din Essen întreruptă acum a păgubit pe lucrători cu 6 milioane de mărci în salarii. Fiecare miner individual pierde mai mult de 40 mărci. În rândurile lucrătorilor mineri domnește o mare indignare împotriva lucrătorilor creștini, cari prin neparticiparea lor la grevă au provocat insuccesul grevei. În tot cazul raporturile dintre organizațiile uvriere creștine și celelalte s'au înăspriț în chip extraordinar.

Reluarea generală a lucrului se face numai încetul cu încetul. Proporția scoborârilor în mine e azi aproape aceeași ca și ieri. Greviștii se vor anunța în cursul zilei de azi la lucru, pentru a scobori mâne.

Ziua plății dela sfârșitul săptămânei e așteptată cu îngrijorare, deoarece se crede că nu va trece fără turburări, dacă se vor scădea lucrătorilor salarului pe mai multe zile.

Mișcarea greviștă din Brux se întinde tot mai mult Azi dimineață din 12.000 de lucrători au scoborit în mină numai 8500. Trei sute de greviști au încercat azi să împiedece scoborârea în mine a lucrătorilor negreviști. Ei au fost împedecați de jandarmi în procedura lor.

După orele 2 după amiază vre-o 500 de lucrători mineri s'au dus în fața minei Tegethoff, unde au demonstrat în favoarea grevei.

Jandarmeria, care îi întâmpină, a fost primită cu zgomotoase strigăte de „ura!”, și deoarece jandarmeria s'a arătat slabă, demonstrații au dat năvală asupra lor.

După o încăierare, în timpul căreia un lucrător fu rănit cu baioneta, demonstrații ținură într'un birt o întrunire greviștă, la care luară parte vre-o 2500 oameni.

Abia după ce jandarmeria capătă întăriri, întrunirea putu fi împedecată, după care greviștii se risipiră.

Necrolog. Mult întristății: Constantin, Elena G. Coșbuc, Gheorghe, Maria Wuerfel și Iordana N. Ciurcu, fii și fiice; Regina C. Sfetea cu copiii și Draga G. Sfetea, nurori; Gheorghe Coșbuc cu fiul și Anton Wuerfel, gineri; au nemărginita durere de a anunța încetarea din viață a scumpei lor mame, soacră și bunică Maria Sfetea, în etate de 70 de ani. Ceremonia funebă a avut loc ieri, joi 8 c. la domiciliul decedatei, Strada Pitagora 30 de unde cortegiul a pornit la cimitirul Șerba-Vodă spre înmormântare. — București, Martie 1912.

Odihnească în pace.

Accidentul mortal al unei artiste. Din Essen an der Ruhr vine știrea, că d-șoara cântăreață Lilvan a fost victima unui grav accident. Pe când se afla în cabina sa dela teatrul Colosseum”, părul i-se aprinse dela o lumânare și focul comunicându-i-se apoi la rochie nenorocita se alege cu răni atât de grave încât peste puțin timp a murit.

D-șoara Lilvan aparținea unei distinse familii din Viena.

Atentat cu bombe în contra unui magistrat. Judecătorul Rosulsky din Newyork, care oșândise pe vremuri la mulți ani închisoare pe un servitor anume Randt pentru spargere și provocare

folosite.

Ilustrat
urile cele
s. — Tot
ane, cară
moșterate.

atunci din această cauză o mare indignare, a săpat zilele acestea ca prin minune de un grav act de răzbunare.

O ladă închisă îi fu trimisă acasă de un necunoscut și lăsată acolo fără indicație.

Judecătorul prinse a băni ceva și înștiință poliția. Un inspector și 6 polițiști secreți sosiră la locuința judecătorului. Acesta le recomandă prudență. Inspectorul însă voia să dovedească curajul său și se încercă să deschidă lada cu un cuțit.

Judecătorul și soția sa se refugiaseră într-o odăie învecinată, când deodată o explozie teribilă zgudu casa. Luminile se stinseră. Inspectorul fu găsit zăcut fără cunoștință pe dușumea, cu mâinile zdrelite și numeroase răni pe față.

Agentei secreți au fost și ei zăpăciți și răniți de sfărâmurile bombei.

Se bănuiește că atentatul a fost făcut de „Mâna neagră”.

Lucrările de artă ale reginei României. Din Berlin vine știrea, că principesa moștenitoare a vizitat ieri după amiază expoziția organizată de „Femeile germane” și a privit îndelung și în mod amănunțit expoziția specială a M. S. reginei României, arătând deasemenea un foarte viu interes pentru o carte pictată de A. Sa principesa Maria a României.

Răspunsul Persiei la nota anglo-rusă. Persia în răspunsul său dat la nota anglo-rusă acceptă condițiile avansului de 4 milioane de mărci stabilite de aceste două puteri.

Declară că și va pune de acord poliția sa cu acordul din 1907 și ia act de asigurările ce i se dau prin acordul actual. Cabinetul va lua în programul său ca punctul cel mai esențial organizarea armatei, corespunzând trebuințelor țării.

Dupăce fostul șah împreună cu fratele său va fi părăsit țara, detașamentele neregulate vor fi succesiv încadrate în armată. Guvernul persan speră, că cele două puteri îl vor ajuta, ca trupele trăine să fie retrase cât mai curând posibil de pe teritoriul persan.

Vlaicu! — Cetim în „Gazeta Transilvaniei” o declarație semnată de vre-o 20 intelectuali din Brașov, avocați publiciști etc. în care se vestește atitudinea cea mai nouă a Vlaicului în politicale — alături de Eugen Brote, care are îndrăzneala să se arate prin Brașovul cel cu frumoase tradiții naționaliste și culturale.

Noi credeam că de mult au rupt toți bunii români legăturile cu această nenorocită figură și că de mult îndrăznețul negustor suferă efectele boicotului național.

Poate că pe lângă alte măsuri pe care le va dicta cumințenia și *temperamentul* brașovenilor ar mai fi acela de a se da în publicitate numele aceluia care primește gratuit ori cu plată „Deșteptarea” jinditorului ipochimen.

Apel. Făcând și anul acesta, de Paști, o excursiune de studii în Italia cu studenții din cl. VII a gimnaziului nostru din Brașov, imi iau voie a apela la simțul de jertfă a fraților români mai cu stare, rugându-i, să binevoiască a contribui cu cât vreau, ca să se poată bucura de aceasta ocaziunea și unii studenți săraci, dar distinși, cari ar merita să ier parte la excursiune.

Autoarele rog a se trimite cel mult până în 15/28 Martie. Brașov, 9/22 februarie 1912. Dr. Iosif Blaga, profesor.

Asasinatele unei femei la Barcelona. Femeia Henrietta Martini din Barcelona a provocat o groază asupra populației orașului prin crimele ei săvârșite asupra copiilor mici. Criminala se ducea mai ales la familii sărace și le cerea copii mici spunând că va îngriji de ei fără a cere vre-o plată, apoi dispărea.

S'a constatat în urmă că femeia a asasinat fără milă pe acei copii, luându-le sângele.

La interogator criminala a declarat că a asasinat copiii pentru a le lua sângele din care făcea o băutură pentru farmec.

Se crede că femeia este ne bună.

Manifestații urlașe la Atena. Se anunță, că în Atena a avut loc o manifestațiune monstră, la care a luat parte peste 30 mii de persoane. Ve-

nizelos în discursul său a expus opera de ridicare națională săvârșită, pe care a făgăduit a o continua și a lucra spre complectarea operei începută.

Orarorul a cerut poporului să voteze întreaga lista candidaților guvernului.

Publicul a răsplătit cu aplauze discursul lui Venizelos.

Sultanul decorează pe regele Angliei. Din Londra vine știrea, că regele a primit la palatul Buckingham, ambasada otomană, care i-a remis însemnele ordinului Hanedan i Ali Osman Imitiaz. Ambasadorul Turciei, Tewfik-pașa a prezentat regelui expresiunea prieteniei cordiale a sultanului.

Regele a rugat pe ambasador să transmită sultanului expresiunea recunoștinței sale caldă-roase, apoi i-a conferit marea cruce a ordinului Victoria.

Norocul unul condamnat. Din Paris vine știrea, că de câteva luni antimilitaristul Gustave Hervé, care se mai află încă în închisoare, primește regulat câte 10 mii franci pe lună dela un anonim, a cărui identitate nu i-a fost cu putință s'o stabilească până acum.

Zilele acestea anonimul donator a adresat lui Hervé suma de 5000 mii franci. Se pare, că generosul donator ar fi fost un ofițer care s'a convertit la ideea lui Hervé. Numele său nu se cunoaște încă.

Căsătorie. D-șoara *Aurelia Karsai* și d. dr. *Petra Musca* anunță cununia lor, care se va serba în 9 Aprilie n. a. c., în biserica gr-cat. din Nadiș (u. p. Szilágyeseh). Felicitări.

Bulgaria și situația în Balcani. Din Sofia se anunță: Cercuiri competente din Bulgaria, în vederea încordării crescânde cu care lumea politică urmărește situația în Balcani, au luat cu și mai mare îngrijire, măsuri pentru a-și face o idee clară despre starea spiritelor și tendințele în Balcani.

Din rezultatul cercetărilor făcute în acest scop în Macedonia s'a dobândit impresia că nu e de temut pentru curând o reluare a încercărilor de turburare în Macedonia.

Cercetările făcute în Albania au dovedit și ele că acolo nu se observă mișcări revoluționare pe o scară mai întinsă.

Cele dintăiu patine-ski. Se ntreabă mulți unde s'au născocit întâiași dată patinele pentru alergat pe zăpadă (așa zisele ski). În Analele dinastiei Tung din China (618 până la 907 după Hr.) vorbind de Chirghizii din Tienșan și Turchestanul de miază-noapte, scrie: „Îndată ce cade nea, vânează întrebunțând „cai de lemn”. Mai zice: „La răsărit de Chirghizi, locuiesc turci. Aceștia aleargă pe ghiță și zăpadă legându-și sub tălpi niște scândurele. Au și niște cărje cu cari se razimă în ghiță, etc., făcându-și vânt. Într-o seri chineză din 980 după Hr. scrie despre un popor Pasi-mi la miază-zi răsărit de Chirghizi. Aceștia au „cai de lemn”, adică niște tălpi de sanie cu vârful dinainte încovoiat în sus, pe cari și-le leagă sub încălțăminte. Pe de desupt le îmbracă în piele de cai cu părul așezat cu vârful înainte, așa ca să împiedece luncarea îndărăt. La valul primel cerbii din fugă. Au o prăjină cu care se sprinjinesc și și dau vânt împingând, în ghiță sau zăpadă.

Revoluționarii macedonenii fabrică bombe la Sofia. Guvernul bulgar a fost încunștințat că numeroși revoluționari macedonenii fabrică la Sofia bombe și materii explozibile pentru a le introduce apoi prin contrabandă în Macedonia.

S'au început cercetări cari au dus la numeroase arestări.

Mormântul lui Ștefan-cel-Mare, la Putna e reprodus pe cartoline ilustrate, în colorii după un tablou de dl Archip Roșca. Reproducerea e destul de succesă pentru a evoca sentimentele de care e stăpănit oricare român în fața acestui loc sfânt. Cartolinele acestea vor fi cel mai binevenit mijloc de felicitare pentru ziua apropiată a invierii. Ele se găsește la librăria N. I. Ciurcu, Brașov și E. I. Tîeranu, Oravița și la toate librăriile care vor face comande la *Librăria diecezană din Arad*, care are depozitul.

Atentatele. Numărul atentatelor contra capetelor încoronate s'a înmulțit încă cu unul, din fericire neizbutit.

Se comite o mare greșală când se susține că secolul al XIX-lea este secolul atentatelor. Să nu se uite că încă în antichitate și în evul mediu, s'au co-

mis atentate contra conducătorilor diferitelor popoare. Doi regi ai Franței Henric al III-lea și Henric al IV-lea, au fost asasinați și Ludovic al XV-lea a suferit și el un atentat neizbutit. Wilhelm I de Orania a murit și el asasinat. Elisabeta și Wilhelm al III-lea ai Angliei, au fost obiectul unei serii întregi de atentate neizbutite din partea catolicilor.

Nu mai vorbim de Turcia și Rusia, unde atentatele au devenit tradiție.

Când Paul I a fost asasinat, un diplomat rus ar fi spus:

— Atentatele sunt Magno Charta a libertății în Rusia.

Secolul al XIX-lea a fost bogat în atentate. Alexandru al II-lea al Rusiei, Humberto al Italiei, Prințul Mihail al Serbiei, regele Alexandru și regina Draga, sultanii Selim și Abdul Asis și un prinț al Muntenegrului au murit în urma atentatelor.

În sec. XX a fost omorât regele Portugaliei și fiul său mai mare, prințul moștenitor.

Cu acest prilej să ne fie permis o anecdotă istorică, care are meritul rar de a fi adevărată:

Jacob al II-lea, înainte de a deveni rege, sfătuia pe fratele său regele Carol II-lea să se păzească de atentate. Acesta răspunde:

— Sunt liniștit. Gândul, că după mine tu vei fi rege, va împiedeca pe oricine să încerce un atentat contra mea.

Carol al II-lea n'a murit asasinat.

Numai semănța Mauthner cumpără cei ce judecă bine, economii cari își înțeleg interesul și grădinarii cu oarecare experiență chiar și atunci când alte ar fi mai ieftine, căci din practică se știe că aceasta nu ar putea să fie decât în detrimentul semințelor și spre paguba cumpărătorilor.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lipsă de mașini agricole, motoare cu benzin, ferării arme, etc., să cerceteze firma românească *Frații Burza din Arad*, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Baie de aburi pentru dame și domni. În scaldă „Opre” situată pe piața Tököly, Lunea și Vinerea p. m. între orele 3—6 stă baia de aburi la dispoziția on. dame. Pentru domni e deschisă baia de aburi zilnic dela 5 dimineața până la 1 oră d. a. Membrii cluburilor și a societăților, militari, și poliția solvese 70 fileri. Baia de aburi e transformată și din nou aranjată. Prețul redus la cumpărarea alor 10 bilete e de 8 cor.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

x **Seminarul juridic Dr. Geréb,** Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

Bibliografie

—x—

Au apărut:
Date istorice despre protopopiatele, parohiile și mănăstirile române din *Maramureș*, din timpurile vechi și până în anul 1911 culese și scrise de Tit Bud, vicarului Maramureșului cu permisiunea Prea ven. Ordinariat diecezan. Prețul 3 coroane. Gherla 1911.

— **Pocziile noastre populare istorice**, conferință ținută în 10 decembrie 1911 în sala gimnaziului român din Brașov de Silvestru Moldovan. Tipografia A. Murășanu: Branște et Comp. Prețul 30 bani.

— **Năvala rutenilor venetici** asupra Bisericii noastre românești din Bucovia, lămuriri pentru popor în fața meetingului național din 25 martie st. n. 1912 de *Dori Popovic*.

— **Beția morții**, conferință ținută la Atheneul din Bazău în seara de 20 ianuarie, 1912, de *Nigrino*.

POȘTA REDACȚIEI

S. S. în P. Amândoi au dreptul.

Redactor responsabil: **Atanaslu Hălmăglan.**

ACTII

dela „Bihoreana“ și „Albina“ cu drept de opțiune sunt de vândut. Adresa la Administrație.

Caut

un candidat de avocat

Dr. Ștefan Rozvány
advocat, Marosillye.

„AJUTORUL“

societate pe acții în Șeica-mare.

Concurs.

„AJUTORUL“ institut de credit și economii societate pe acții în Șeica-mare, publică concurs pentru un **funcționar** pentru filiala Medias sau centrală.

Dela recurenți se recere să fie absolvenți ai unei școale comerciale și să cunoască limba maghiară și germană, — trimițânduși documentele până în 10 Aprilie st. n. a. e. indicând și pretenziunile de salariu.

Alesul dacă va corespunde după un serviciu de un an, va fi denumit funcționar cu drept de pensiuie.

Postul e de-a se ocupa îndată după alegere. Șeica-mare, 16 Martie 1912.

Direcțiunea.

Caut

pentru îngrijirea casei

și a celor două fetițe ale mele (una de 10, alta de 6 ani) o femeie inteligentă, mai în etate. A se adresa la

Adrian P. Deseanu,
protopresbiter în Vasköh.

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană la

Dr. Desideriu Fülepp,
advocat
Hunedoara—Vajdahunyad.

Dr. Silviu Pășcutiu

și-a deschis

cancelarie advocațională

in Boroșineu (casa inginerului Burchard).

Se caută

o crescătoare

cu IV cl. civile, pentru doi copii. Condițiunile se pot ști prin epistolă la adresa

V. Cartiș, proprietar
Szombatság-Rogoz
(Bihar m.)

Un scriitor

afă aplicare în cancelaria subscrișului pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Enea Andrea, adv.
Nocrich—Ujegyház.

Se caută

un candidat de avocat

cu praxă ori fără praxă pe lângă condiții favorabile. A se adresa Administrației „Românului“.

„LUNCANA“
Institut financiar, societate pe acții în Marghita.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la „Luncana“, institut financiar, societate pe acții în Marghita (com. Bihor), se eserie concurs cu termenul de 15 Aprilie n. a. e., pe lângă următoarele condiții:

1. Reflectanții au să dovedească, că sunt absolvenți ai vr'unei școale comerciale și că au praxă de bancă și purtare morală exemplară.

2. Salar pe întâiul an 1200 cor. și tanțiemă statutară.

3. După anul de probă cel ales, dacă va corespunde, va fi definitivat.

4. Postul trebuie ocupat imediat după alegere.

Marghita, la 15 Martie, 1912.

Direcțiunea.

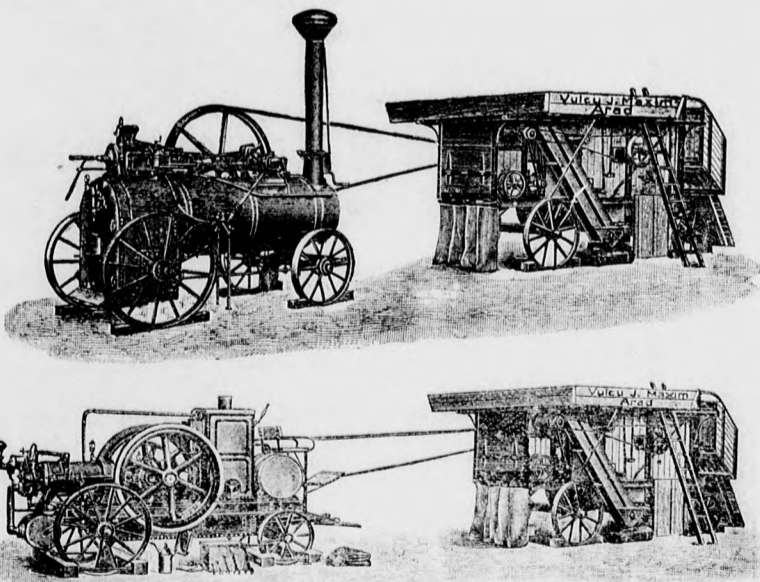
BINETH
IGNACZ

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

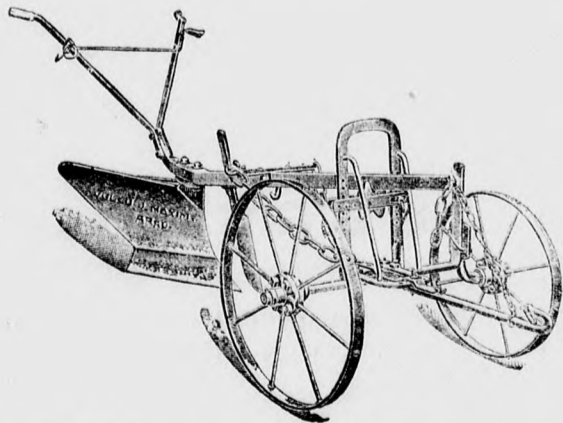
Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghetete.

Telefon nr. 828.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :
ARAD, Strada Fábían László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuesc in prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

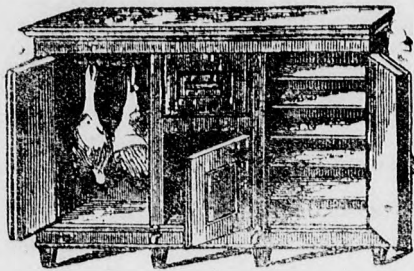
Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábían László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Dulapuri de gheață

— sunt indispensabile pentru orice casă! —

Dacă vrei să cumperi un dulap de gheață bun, trainic și ieftin, atunci comandă invenția proprie de dulapuri a lui **MOSKOVITZ** a căror părți constitutive se pot desface ușor și curăți, făcând în gheață o economie de 5% la sută. — Prețuri foarte moderate. Prospekte de prețuri ilustrate trimite gratis și franco:

MOSKOVITZ S.

fabricant de dulapuri de gheață în

BUDAPESTA

Békkocsis utca nr. 1.
(Guttenberg palota).

Să sprijinim industria locală!

Cel mai mare depozit de pălării din Făgăraș și împrejurime a lui
IOAN WELTHER MĂESTRU de pălării
FĂGĂRAȘ, piața Ferencz József-tér 17.

Recomandă în atențiunea m. st. publică din loc și împrejurime depozitul său foarte bogat în pălării, de cea mai bună calitate pentru femei, bărbați și copii, precum și pălăriile de model pentru femei după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Budapesta, și șapei de sport pentru copii, pălării de sport dela 1 cor. 40 fl. în sus. Are în depozit străcurătoare de vin și rachiu. Căleatul cilindrelor se execută la moment. Primesc curățirea și văpsirea pălăriilor pe lângă prețurile cele mai favorabile.

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“
ÎNȘOȚIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisküküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la înșoțirea economică

„MUGURUL“
ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școlile noastre de altoi n-au fost atacate de peronosporă.

Altoi sunt desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

Atențiune!

Important!

Atențiune!

Atrag atențiunea

d-lor măsari, măestri de zidiri, și arhitecți asupra
Institutului meu de întreprindere,

intemeiat din nou, în bransa **sticlăriei pentru edificii și portale.**

Institutul meu preia și execută orice fel de comande în bransa aceasta, dela renovările cele mai mici până la cele mai mari lucrări la zidiri; pe lângă prețuri extraordinar de moderate, punctualitate și executare specială.

Rog cereți prospecte de prețuri. La chemare în afaceri de lucrări viu în persoană. Pun mare pond, ca lucrările din provincie să fie punctual executate. Am legături distinse. Deposit mare de totfelul de glajă, (sticlă uiagă), pentru oglinzi și cadre pentru icoani, (rame) din patrie și străinătate : :

Nr. telefonului urban și din comitat.

Adresa p. telegramme: Friedl, uiegar Arad.

Izvorul cel mai ieftin și mai bun de glajă în table pentru glăjieri (sticlari, uiegar) și măsari cari pun și glajă. Rolete de pânză și trestie trimet pe lângă un preț foarte moderat.

Francisc Fried, Arad

strada Graf Apponyi Albert (Boczkó) nr. 15—16.

In casa dlui arhitect Iosif Steiner.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc. folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

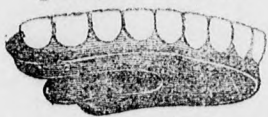
Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

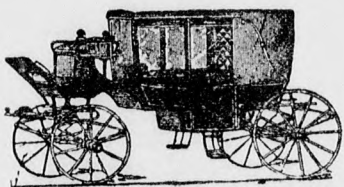
NAGY JENŐ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ-KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
garanță de zece ani.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni
de mașini este a lui

Kovács István
TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
fabricant de trăsuri și au-
tocaroserie

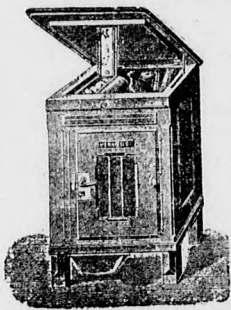
furnisorul postelor reg. ung. și mehaniz-
melor militare.

Mare deposit permanent de totfelul de
trăsuri și calese noi și folosite.
Atelier de reparatură. Ateliere de făurire,
rotarie și de lustruit.

Dulapuri de gheață sistem
IGNÁCZ HENNEFELD, brevetate
Budapasta VI, strada Gróf Zichy Jenő nr. 5.
(Lângă Váczi-körút).

Înăuntru sunt trase cu plăci artistice de piatră
cari nu se ruginesc, nu se oxidează și
nu se murdăresc, astfel că chiar și din sin-
gurul motiv al curățeniei sunt cele mai re-
comandabile. Toate dulapurile de până acum
sunt învelite în tînchea de ținc, cari se rugini-
cește, se oxidează și murdărește, fiind tre-
buiută de o continuă reparație. La cele sistem
Hennefeld este exclusiv reparația. Nu au cep
pentru scurgerea apei, ci în josul dulapului
un mic rezervoriu, unde se strânge apa. Par-
tea unde se pune gheața se poate scoate ușor.
Gheața în dulap este la loc uscat prin ceea ce
se ajunge la economie de 60% de material.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde
în cantități mari și
pe prețuri foarte re-
duse articole de :

calitate bună

Cu bani gata va avea
rara ocaziune a-și
procura orice pe pre-
țuri ce se vor stabili
prin învoială obiec-
tele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-
dele și cordele ce au mai
rămas.

Vânzarea nu va ținea decât
scurt timp.

23 metri pânză 6-6:50, 7-7:50.

Calitate corespunzătoare ori
cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calită-
țile, albituri pentru masă, mă-
saie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 7:50-9:50
fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând
dela 2:50 fl.

Rog priviti galantarele mele.

Folosește Doamnă

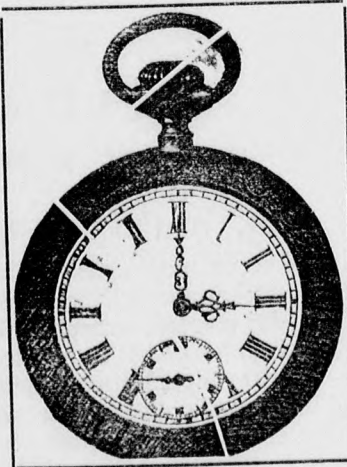
„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei
norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.
Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii în-
chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.
„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată,
care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen
A R A D.

Cele mai bune **orologe**
Cele mai solide și **juvaericeale**
cele mai moderne
atât pe **bani gata, cât și în**
rate pe lângă chezașie de 10
ani cu prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință
în întreagă Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul
„Românul“ (ad. scriu că au cetit anunțul în „Românul“). Corespondențele se fac în
limba maghiară, germană și franceză.

Jupoane de postav pentru femei 2:50 fl. Preț de reclama mai fine 3:50-4:75.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri uimitor de scăzute.

Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac elegante și solid lucrate, pentru domni 9 cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șirete, cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru dame numai 7 cor. Ghete de box pentru copii dela 1—5 ani cor. 2'60, dela 5—10 ani cor. 3'60, dela 10—15 ani cor. 5'60. Celui-ce nu va fi mulțumit cu ghetele trimise, i-se vor retrimite banii. — Cremă și tocuri de gumă la fiecare pereche gratis.

EBERSTEIN HENRIK,
pantofar in Lugos.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corepondența intrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

Dacă stropești cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,
II - a lucru mai puțin,
III - a cheltuială mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frânzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțumită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkenpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 93.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și homoru. SZATMÁR, casa-Lévay, vis-à-vis de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor le socotese taxa numai pentru 5.

„LANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product h'gienic pentru curățirea și infumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mal cu succes

1 teglă 1 coroană.

„Laner” pudră. E non plus ultra pudref. Bună la baluri, saloane și de zilnic folosa, care acopere încreșturile și e cu totul nesticăcioasă în culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner” apă pentru gură Bună pentru dntii scorburoși și gingiile buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1'60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comande să se roteze că părul înărunțit în ce coloare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Laner” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Laner, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Pește sărat

Taranka, alb 100 klgr.	70—	Cor.
Deverika, mare »	» 90—	»
Deverika, mai mare »	» 100—	»
Șalău 100 »	» 90—	»
Știucă »	» 88—	»
Crap, mare »	» 110—	»
Somn, de mijloc per klgr.	1'20	»
Somn, mare »	» 1'40	»
Somn Pana, în fălii »	» 1'80	»
Ceapă 100 klgr.	16—	»

Liferează cu rambursă

PETROVITS és PANTITS
VERSE CZ.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricărui lucrări de tâmplărie (măsarie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacii, mobilieri pentru biserici și școale, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștințios.

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătire de balcoane, foșoare, îngrădituri la morminte, porți, casse de păstrare contra incendiului, basreliefuri precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine.

a școalelor, precum și teriele din țară, lucrări

Berub

Bra

— tot acolo e cancelari

Bencsik

Oferă: GHETE M FRANCEZE cusu atelierul propriu pre GATA, format mo bați, femeii și cop comode și pentru magazin de gume livan pentru tocuri excelente. Ghete p regulate și bolna după măsură. La vincie este destul gheată folosită.

Hei

Sibiu, Aduc la cunoș în depozit cele

Primul și W. P.

Brașov — Bra

Liferează : și pianine, dorf, Schre

Impru condi

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

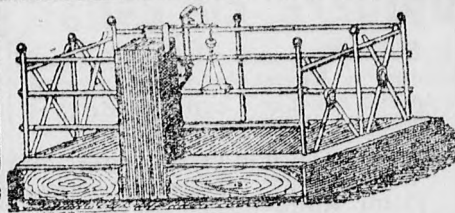
Brassó, str. Neagră nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezővásárhely, — Szeged,
Lánc-utca. Bokor-utca 10.

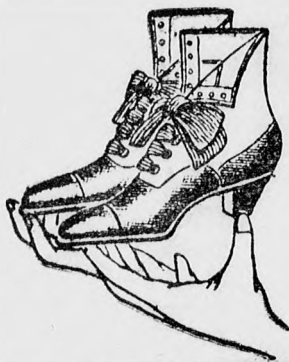
Recomandăm comerci-
anților, proprietarilor
de mori, agricultorilor
și măcelarilor

cumpenele

noastre, pregătite din
cel mai bun material.
Cumpene, cântare de-
cimale din fier cu ba-
lanțe de oțel, infractu-
rabile, autentificate. —
Pentru România lfe-
răm și neautentificate.
Comercianților le dăm
rabat. — Catalog la
cerere trimitem cu re-
întoarcerea poștei.

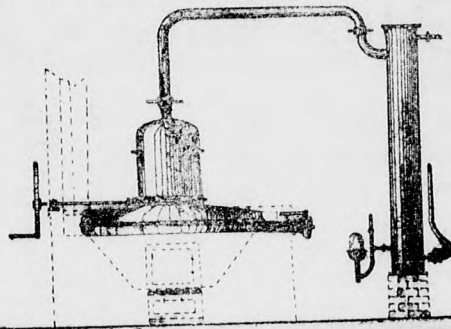
Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI
FRANCEZE cusute cu mâna în
atelierul propriu precum și GHETE
GATA, format modern pentru băr-
bați, femei și copii. Galoși, ghete
comoade și pentru gimnastică. Mare
magazin de gume renumite de Su-
livan pentru tocuri la ghete și creme
excelente. Ghete pentru picioare ne-
regulate și bolnave le pregătesc
după măsură. La comande din pro-
vincie este destul a se trimite o
gheată folosită. — Serviciu prompt.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Fabrică și livrează, în cea mai excelentă execuție: CAZANE de fier

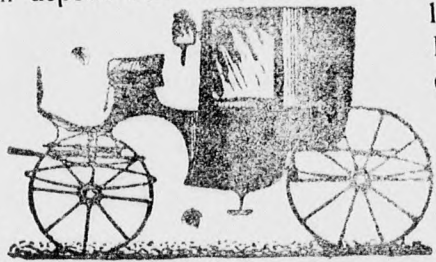
rachie, precum și
garnituri com-
plete pentru fa-
brii chimice, fa-
brii de bere, al-
cool și rachie, mai
departe vane de
scăldat, — sobe
pentru camere de
baie, cazane și căl-
dări cu vatră și în
fine țevi de ară-
mă roșie cu pre-
țurile cele mai ieș-
tine. Catalog tri-
mit gratuit.

Heinrich Rastel

fabricant de trăsuri,

Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin
în depozit cele mai moderne TRĂSURI, precum și tot-

lelul de CĂRUȚE.
Primesc ori-ce lucrare
de reparare și
transformare,
văpsire și
pregătire de șele în
preț foarte ieftin.

Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: piane, harmonici
și pianine, fabricație Bössen-
dorf, Schreighoffer și Förster.

Imprumută piane în
condiții favorabile

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de
măncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori
în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat
cațar, sgârșciuri, dureri de stomac etc.

este medicina

Baldrianum Dr. Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor
de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra
tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnie, ame-
țeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Sa-
mos, picături de Baldrian, sirup de smeură și de ci-
reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipi-
ției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă
întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o
materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea ce-
lor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp
mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe re-
măncate și seara înainte de culcare în cantitate de un pahar
de licheur. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă
și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4
coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad,
Aradul-nou, Glogovác, Gyorok, Mènes, Paulis, Lippa,
Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornyá, Világos, Egres,
Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Boga-
ros, Szerb-Sz.-Péter, Perjámos, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak.
Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

Să ne păzim de imitații!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

Karl Schulleri
atelier de cuptoare,
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:
cupatoare cu căhăli

În toate colorile, precum și încălzite în forma Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli. Deasemenea construiesc cupatoare de fierț din căhăli albe și vine e.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce se țin de bransa mea. Comande primește și dl Victor Roth, prăvălie de coloniale, Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr. 1.

Georg Barthelmie
mechanic
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramfoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —
Telefon 380.
— Instructor pentru scris la mașină. —

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly
Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Unelte mele taie ca **OTRAVA** și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri*, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, **oprite de serviciul superior de industrie**, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, **nouă osii cilindrice** pentru ținerea cuțitelor. **Cuțite pentru compactorii.**

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE
să pot procura numai la
Prima fabrică de mobile
PETRUȚIU & PLATZ
Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) **MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple**, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra **Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.**

Executăm toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi. — Ori-ce comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să afle de vânzare la

Emil Krauss,
strungărie și atelier cu putere motorică.
Sibiu—Nagyszeben,
Margarethengasse Nr. 5.
Ori-ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko
atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apaducte, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în **SIBIU**, Burgergasse Nr. 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clozetului rezistent la îngheț, invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în ori-ce loc, fiind eschisă posibilitatea de a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a-și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public:

vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la ori-ce lucrare!

Căutăm pentru orașe mai mari — agenți!

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28— Co
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40— fran

Telefon
pentru oraș și interurb
Nr. 750.

Insolve

E vorba de dapesta „Magyar bankja r.t.” — „institutiilor de bănești”. Ba încă, de dureroase. Cu nești circa cor. 37 institute rom nimitul institut. nu cele mai sl multe sunt dintr lui, pot suporta rea. Primejdie n fiecare para rom ționăm faptul. Ș tor de învățatur

Fondarea in mai cu seamă a giosă regnicola făcut totdeauna de normativul r tive, ci prea ad rese de coterie. div existând di curând, ori ma păcat din naște trală de credit”. de 8 ani de zil sport și catastr neprăvăzută în deprimă și bănt nomică a țarei, catul ei din na

O frunză

Fiindcă Arch stricat nemțește, cecece a spus ma știa plin de aștep ei. Cei doi frați a când au văzut pr teamă de ei, încă cu mâinile întinse bauld! Bietul de să vii!

Archambaul toată supărarea l spirală cu arcuiri, alergă la mamă-s mama copiilor, și dame, oh, bien m copii, sări între de brațele lor, în ciob, și-i legănă, ceput și frații, e vadă un neastân brațele mai sus, leagăn Archamb rămas bun, au v priu, și s'au înro

*) „O, multă număratori!”